

GÖTEBORGS UNIVERSITET

“IUP – inte bara en pappersprodukt”

En studie om vad lärare och föräldrar vet om de individuella
utvecklingsplanerna

Anna Lundebring och Asha Karlsson

LAU350

Handledare: Marianne Lundgren

Rapportnummer: VT07-2611-102

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen 41-60 poäng

Titel:	<i>“IUP – inte bara en pappersprodukt”</i> En studie om vad lärare och föräldrar vet om de individuella utvecklingsplanerna.
Författare:	Asha Karlsson och Anna Lundebring
Termin och år:	Vårterminen 2007
Kursansvarig institution:	Sociologiska institutionen
Handledare:	Marianne Lundgren
Examinator:	Girma Berhanu
Rapportnummer:	VT07-2611-102
Nyckelord:	IUP, Individuella utvecklingsplaner, dokumentation, åtgärdsprogram, portfolio.

Uppsatsen beskriver hur lärare på två olika skolor arbetar med IUP och vilken information de har fått om detta samt vad föräldrar vet om de individuella utvecklingsplanerna. Syftet med examensarbetet är att ta reda på hur lärarna på dessa skolor arbetar med IUP i praktiken samt att undersöka vilken kunskap föräldrarna på dessa skolor har om IUP. Vi har fyra frågor: *”Hur anser lärarna att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna fungerar i praktiken?”*, *”Anser lärarna att de fått tillräcklig information om hur de ska arbeta med IUP?”*, *”Hur väl känner föräldrarna till de individuella utvecklingsplanerna?”* och *”Hur är föräldrar och elever delaktiga i utformningen av IUP?”*. För att besvara frågeställningarna gjordes en kvalitativ enkätundersökning som skickades ut till de två skolorna. Vi har även tagit del av litteratur som behandlar IUP.

I studien framgår att lärarna anser sig ha erhållit tillräckligt med information om hur de ska arbeta med IUP men samtidigt anser de att det är svårt att veta hur den ska utformas eftersom det inte finns några riktlinjer för detta. Studien visar också att lärarna tycker att arbetet med IUP är väldigt givande men att det är svårt att få föräldrarna delaktiga. En majoritet av föräldrarna anser sig inte ha fått tillräcklig information om IUP. De känner sig mest delaktiga genom utvecklingssamtal och känner att deras kunskaper om IUP är begränsade.

I denna studie framgår att kommunikationen mellan lärare och föräldrar brister vilket ger konsekvenser för eleverna. Kommunikationen mellan föräldrar och lärare bör bli bättre för att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna ska kunna bli det redskap för ökad måluppfyllelse som regeringen önskade vid införandet av IUP.

Förord

Vi som har skrivit detta examensarbete har haft en otroligt intensiv men rolig tid tillsammans. Vi har haft dagar när arbetet känts oerhört lätt men också dagar när ingenting har fungerat som vi tänkt. Med stöd och hjälp av varandra samt familj och vänner (samt vår perkolator) har vi dock orkat sena nätter och tidiga mornar.

Vi har haft ett väl fungerande samarbete där vi tillsammans har planerat genomfört och sammanställt vårt examensarbete.

Vi skulle vilja tacka våra familjer och våra vänner samt de andra underbara människorna som har stått ut med våra frågor och funderingar när vi arbetat med uppsatsen. Vi skulle också vilja tacka de lärare och föräldrar som deltagit i vår enkätundersökning och på så sätt gjort vårt examensarbete möjligt.

Vi vill även tacka vår handledare Marianne Lundgren som hjälpt oss med att utforma vår uppsats på ett korrekt sätt.

Till sist vill vi tacka de som har hjälpt oss att korrekturläsa vårt arbete. Främst Jeanette Bengtsson som med sin hjälp gav oss många värdefulla kommentarer.

Ett stort tack till er alla!

Göteborg 2007-05-25

Asha Karlsson & Anna Lundebring

INNEHÅLL

INNEHÅLL	8
1 INLEDNING	6
2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	6
3 BEGREPP.....	7
4 TIDIGARE FORSKNING.....	7
4.1 TIDIGARE STUDIE.....	9
5. LITTERATURGENOMGÅNG.....	10
5.1. LÄRANDETEORIER	10
5.1.1 Behaviorismen.....	11
5.1.2 Kognitivism	11
5.1.3 Sociokulturella perspektivet.....	12
5.1.4 Lärandeteoriernas koppling till IUP	13
5.1.5 IUP, åtgärdsprogram samt portfolio.....	14
5.2. INDIVIDUELLA UTVECKLINGSPLANER (IUP)	15
5.2.1. IUP-historia.....	15
5.2.2. Vad skrivs i styrdokumentet?	17
6. METOD	19
6.1 DATAINSAMLINGSMETODER	19
6.2 URVAL OCH BORTFALL	20
6.3 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT VID ENKÄTUNDERSÖKNING	21
6.4 ANALYS OCH TOLKNING	21
6.5 ETISKA ASPEKTER.....	22
6.5.1 Hur har vi uppfyllt de fyra huvudkraven	22

7 RESULTATREDOVISNING.....	23
7.1 SKOLA 1-TRÄSKBERGSSKOLAN	23
7.1.1 Lärarnas svar, Träskbergsskolan	23
7.1.2 Resultatdiskussion, lärarna Träskbergsskolan.....	25
7.1.3 Föräldrarnas svar, Träskbergsskolan	26
7.1.4 Resultatdiskussion, föräldrarna Träskbergsskolan	27
7.2 SKOLA 2-MYRÄNGSSKOLAN	28
7.2.1 Lärarnas svar, Myrängsskolan.....	28
7.2.2 Resultatdiskussion, lärarna Myrängsskolan.....	30
7.2.3 Föräldrarnas svar, Myrängsskolan.....	31
7.2.4 Resultatdiskussion, föräldrarna Myrängsskolan.....	32
7.3 SAMMANFATTANDE ANALYS	32
Lärare.....	32
Föräldrar	35
8 SLUTDISKUSSION.....	36
8.1 PEDAGOGISKA KONSEKVENSER.....	38
8.2 METODDISKUSSION.....	39
8.3 FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING	41

REFERENSER

BILAGOR

Bilaga 1-Intervjufrågor Anette Henningson

Bilaga 2-Missivbrev

Bilaga 3-Enkätfrågor till Lärare

Bilaga 4-Enkätfrågor till föräldrar

Bilaga 5-Snurra

Bilaga 6-IUP-blankett (skola 1)

Bilaga 7-schema för elevstyrt utvecklingssamtal (skola 1)

Bilaga 8 -. IUP-blankett (skola 2)

Bilaga 9-Frågor till självutvärdering inför utvecklingssamta l(skola 2)

1 Inledning

Vad innebär det att ha en individuell utvecklingsplan (IUP)? Den frågan är inte lätt att besvara av vare sig verksamma lärare eller de föräldrar som har barn i skolan, enligt de enkätsvar vi fått. Redan 1999 kom regeringens skrivelse *Utvecklingsplan för förskola, skola och vuxenutbildning-samverkan ansvar och utveckling* (Skr 1998/99:121 I: Ds 2001: 19 s.1). I denna skriver regeringen att den svenska skolan är bra men att målet om en likvärdig skola för alla ännu inte är uppnått. Alldeles för många elever lämnar fortfarande skolan med otillräckliga kunskaper och för att komma åt detta problem menade regeringen att samverkan mellan hem, skola och arbetsliv måste bli bättre.

Att bibehålla lusten att lära är en viktig faktor-lusten att lära är beroende av att eleven är medveten om att det hela tiden pågår en kunskapsutveckling. (Didaktik Centrum AB & Fridaskolan AB 2005, s.6)

Den 1 januari 2006 trädde en ändring i grundskoleförordningen kapitel 7 § 2 i kraft, som innebär att alla elever ska ha en individuell utvecklingsplan (Grundskoleförordningen, SFS 1994: 1194). Läraren ska tillsammans med elev och vårdnadshavare upprätta en framåtsyftande individuell utvecklingsplan som sammanfattar hur eleven ska göra för att utvecklas så långt det är möjligt och nå de mål som finns uppsatta i läroplanen.

Vi anser därför att det skulle vara intressant att undersöka om lärarna tycker att de fått tillräcklig information om IUP samt hur IUP- arbetet fungerar i praktiken. Vi vill även ta reda på hur väl föräldrarna känner till arbetet med de individuella utvecklingsplanerna och hur de bedömer att de och deras barn är delaktiga i upprättandet av dessa. Är det så att samtalet vid utvecklingssamtalen ligger till grund för de individuella utvecklingsplanerna och att lärare, elev och föräldrar tillsammans skriver IUP, eller är det läraren som skriver IUP och informerar om denna vid utvecklingssamtalet?

2 Syfte och frågeställning

Syftet med föreliggande uppsats är att undersöka vad lärare anser om IUP. Ett ytterligare syfte är att undersöka vilken kunskap föräldrar har om IUP.

För att besvara dessa frågeställningar har vi tagit hjälp av ett antal frågor:

- Hur anser lärarna att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna fungerar i praktiken?
- Anser lärarna att de fått tillräcklig information om hur de ska arbeta med IUP?
- Hur väl känner föräldrarna till den individuella utvecklingsplanen?
- Hur anser föräldrarna att de och deras barn är delaktiga i utformningen av IUP?

3 Begrepp

Lärandeteorier

Teori (grek. *theoria* 'betraktande', 'begrundande'; 'teori', av *theoria* 'betrakta', 'begrunda'), en grupp antaganden eller påståenden som förklarar företeelser av något slag och systematiserar vår kunskap om dem. (Nationalencyklopedins nätupplaga)

En lärandeteori är en grupp antaganden som beskriver hur människor tar till sig kunskap. Det finns åtskilliga utgångspunkter att utgå ifrån vid analysering och tolkning av lärande. De lärandeteorier som vi har valt att beskriva närmare är *behaviorismen*, *kognitivismen* och det som kallas det *sociokulturella perspektivet* (Hensvold 2006).

Individuell utvecklingsplan (IUP)

En individuell utvecklingsplan är en framåtsyftande dokumentation av elevens lärande. Den är tänkt att ge eleven ökad kunskap om och inflytande över sitt eget lärande och den egna utvecklingen. Den ska utgå ifrån mål att sträva mot i läroplanen och ej innehålla de kunskaper eleven redan tillägnat sig. De individuella utvecklingsplanerna kan förkortas IUP (Skolverket 2005) och det är den förkortningen vi kommer att använda oss av i detta examensarbete.

4 Tidigare forskning

Det finns relativt mycket litteratur att tillgå angående individuella utvecklingsplaner (IUP) även om den inte renodlat behandlar IUP utan även t.ex. åtgärdsprogram. Vi har under den begränsade tid vi haft, varit tvungna att gallra bland den litteratur vi har hittat. Vi har valt ut den litteratur som vi anser har varit relevant i förhållande till vårt syfte med arbetet. Vi har bland annat tittat på rekommendationer från skolverket och departementsskrifter men även läst många böcker som behandlar ämnet. Vi tycker att vi genom detta har fått en relativt god överblick över den tidigare forskningen.

Ordet IUP användes för första gången från statligt håll i *Elevens framgång-skolans ansvar* (Ds 2001: 19), en rapport från den expertgrupp som tillsattes av regeringen för att utreda hur skolan skulle nå ökad måluppfyllelse. Expertgruppen anser att skolsystemet inte tar hänsyn till olikheter hos individen. Det är svårt att säga vad som kan anses som godkända kunskaper för att förstå, fungera och verka i samhället. Vad det ytterst handlar om är respekten för individers olikheter och möjliggörandet av en positiv och stimulerande skolgång för alla elever, eftersom alla är tillräckligt bra för fortsatt lärande. I Lpo 94 (2006) skrivs det att:

Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet. (Lpo 94 2006, s.3)

Det går också att läsa att:

Skolan ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. (Lpo 94 2006, s.4)

Undervisningen kan därför aldrig utformas lika för alla elever. Det är bland annat där de individuella utvecklingsplanerna kommer in. I arbetet med att urskilja varje elevs förutsättningar, sätta sådana mål som är viktiga för just den eleven och att ge eleven den undervisning som behövs för att nå de mål som finns uppsatta i läroplanen, är IUP ett stort hjälpmedel. (Skolverket, 2005)

Orden i IUP har stor betydelse. Vad betyder individuell, vad betyder utveckling och vad betyder plan för just mig? Karin Wennbo¹(23/1 -07) uttrycker att orden i IUP kan innebära olika saker för olika människor. Det är därför viktigt att fundera över vad orden betyder för just mig, men också vad orden betyder i relation till skolans verksamhet och det uppdrag pedagogerna har. Även elevernas uppfattning om vad orden innebär för dem är något som har stor betydelse då det kan bli missförstånd om elev och lärare har olika uppfattning om innebörden.

I *Nationella utvärderingen av grundskolan* (Skolverket 2003) skrivs det att eleverna uppfattar att de fått ett större inflytande över prov och läxor. Även inflytandet över lektionens innehåll och arbetsform anser eleverna har ökat. Det går också att läsa att många elever inte anser att de är informerade om undervisningens mål och vad som krävs av dem för att de ska kunna höja sina betyg eller i de lägre åldrarna, nå de mål som finns uppsatta. Detta kan också avhjälpas med stöd av IUP. I IUP ska det klart framgå hur eleven ska nå målen och genom detta kan eleverna väldigt tydligt se vad det är som krävs av dem. De får också större inflytande över sitt eget lärande (Ellmin 2006).

Ingela Elfström (2005) menar i sin studie, *Varför individuella utvecklingsplaner*, att det finns fyra övergripande syften med de individuella utvecklingsplanerna.

- Att alla elever ska gå ut skolår 9 med godkända betyg
- Att se/beskriva barnens/elevernas positiva utveckling och hjälpa dem vidare
- Att hitta barn med svårigheter tidigare
- Att övergångarna mellan olika skolformer ska bli bättre för det enskilda barnet/eleven

Dessa fyra syften kan alla återfinnas i Lpo 94. I studien (Elfström 2005) framkommer att motivet med IUP-arbetet både kan kopplas till det enskilda barnet/eleven som till samhället och utbildningssystemet. Samhällets motiv är att så många elever som möjligt ska nå godkäntgränsen för att kunna fortsätta sin utbildning, för att sedan bli ansvarskännande samhällsmedborgare. De motiv som kunde kopplas till barnet/eleven var bland annat att barnet skulle se sin egen utveckling, vilket motiverar det framtida lärandet. Mikael Alexandersson² (13/3- 07) uttryckte att skolutveckling handlar om att skolan ska förbereda eleverna för samhället. Han påpekade att lärare måste fråga sig vad

---

¹ Personlig kommunikation

² Personlig kommunikation

det är som är den viktigaste kunskapen just nu, och vad eleverna ska ha med sig. Han menade att skolans utveckling startar i den här frågan.

Den forskning som vi skrivit om ovan visar till största delen på vad de individuella utvecklingsplanerna skall innehålla. Vi har även läst forskning som tar upp hur det är att arbeta med IUP, men det är mer i form av handledande material. Det visar däremot inte på hur lärarna arbetar med IUP i praktiken eller hur föräldrar anser att de kan vara delaktiga i deras barns IUP. Det vi har funnit som behandlar vårt syfte och frågeställning är ett examensarbete skrivet av Anette Henningson vid Karlstads Universitet (2006). Hon har intervjuat lärare om vad lärare och elever tycker om IUP samt hur IUP implementeras i skolan. De intervjufrågor hon använt sig av i sin studie ses i bilaga 10.

4.1 Tidigare studie

I den studie Anette Henningson (2006) gjort visar hennes resultat på att de lärare och elever hon intervjuat känner att de har bristfälliga kunskaper om IUP. Hon anser att det är skolledningen som bör ta sitt ansvar och se till att tillfällen skapas för att diskutera IUP för att det ska kunna få någon genomslagskraft i undervisningen. Hon skriver också att det enligt de lärare hon har intervjuat finns en önskan om en gemensam grundsyn för skolan och att hon hoppas att IUP bli startskottet för detta.

Henningson (2006) skriver att den information eleverna har fått om IUP har de fått av sin lärare och i och med att de lärare hon intervjuat har bristfälliga kunskaper om IUP anser hon att det inte är speciellt konstigt att elevernas kunskap också är dålig. Enligt Henningson (2006) är skolverkets avsikt med IUP att eleverna ska få ökat inflytande och ökad kunskap om sitt eget lärande och sin egen utveckling. Detta anser hon inte är uppfyllt på de skolor där hon har intervjuat lärare och elever. I de svar hon har fått i intervjuerna anser hon att hon kan se att elevernas kunskap om IUP och dess syfte är relativt låg och att eleverna därmed inte fått någon chans till inflytande och eget ansvarstagande. Hon anser att både elever och lärares brist på kunskap om IUP beror på bristande information.

Henningson (2006) skriver att det är viktigt att läraren ser eleven som en egen kapabel individ som bygger upp sin egen kunskap tillsammans med andra. Detta kräver enligt henne att läraren har en helhetssyn på eleverna och deras lärande. Hon påvisar att eleverna kan klara mer om de får hjälp att sträcka sig ytterligare en bit i sitt lärande och hänvisar till Vygotskys idé om den närmaste utvecklingszonen.

En av de intervjuade lärarna berättade att eleverna tyckte att det var mycket roligare att arbeta med sina mål än att jobba med annat fastän det nästan innebar samma saker. Det tror Henningson (2006) har att göra med att eleverna känner att de har större inflytande på dessa lektioner än andra.

Jag tror att det är just här själva poängen ligger, nämligen att eleverna i det här fallet känner att de har större inflytande över "måljobbet" eftersom de valt det själva. De har målet i sikte. (Henningson 2006, s.19)

I Skolverkets skrift *Allmänna råd* (Skolverket, 2005) kan det läsas om hur viktigt det är att målen är kända och att elever, föräldrar och lärare ska veta vad som krävs av eleven. Henningson (2006) skriver att IUP kan hjälpa eleven med detta genom att få eleven att se sitt arbete som meningsfullt, begripligt och hanterbart.

I studien (Henningson 2006) skrivs att det största hindret samtliga lärare ser i implementeringen av IUP är att inte hinna med allt och att det ska bli mycket mer pappersarbete. Henningson (2006) anser att om IUP ska få genomslagskraft måste det förankras väl i skolans vardag och pedagogerna måste få tid till att diskutera hur IUP ska se ut på deras skola. Hennes förhoppning är att:

IUP på sikt ska implementeras i det vardagliga arbetet i skolan på ett positivt sätt för både lärare, elever och föräldrar. Då jobbar eleverna både med sina individuella mål men också tillsammans i ett socialt sammanhang. (Henningson 2006, s.20)

5. LITTERATURGENOMGÅNG

I detta kapitel introducerar vi inledningsvis de tre lärandeteorier som vi anser är mest relevanta för vårt arbete: behaviorism, kognitivism och det sociokulturella perspektivet. Vi skriver sedan om perspektivens koppling till IUP för att sedan skriva om IUP, åtgärdsprogram och portfolio. Fortsättningsvis skriver vi om historien bakom IUP för att till sist avsluta med vad styrdokumentet tar upp om de individuella utvecklingsplanerna.

5.1. Lärandeteorier

På vilket sätt lär vi oss bäst egentligen? Denna fråga har diskuterats i århundraden. Det finns tre olika perspektiv som har dominerat under denna tidsperiod, behavioristiskt, kognitivistiskt samt det sociokulturella perspektivet (Hensvold 2006). Dessa tre perspektiv har olika syn på hur kunskap ska nås. Vi kommer här nedan att beskriva de tre olika perspektiven för att kunna klargöra hur pedagogiken har utvecklats över tid. Vi kommer att fokusera mest på det kognitivistiska och det sociokulturella perspektivet eftersom vi anser att det är dessa som är mest relevanta för vårt arbete. Dessa två perspektiv är de som kan återfinnas i svaren från lärarna, i vår enkätundersökning.

5.1.1 Behaviorismen

Behaviorism är en vetenskaplig psykologisk riktning som växte sig stark i början av 1900-talet i Sverige. Det behavioristiska perspektivet föddes ur B. F. Skinners teorier och baseras på kopplingen mellan stimuli och återkoppling, det vill säga eleven får göra en uppgift och får sedan återkoppling ("belöning") som förstärker "rätt beteende". Ett behavioristiskt tankesätt innebär att lärandet äger rum när eleven får respons till ett speciellt stimuli och får en belöning eller bestraffning beroende på om önskat handlande uppnås eller inte (Wikipedia 070521). Undervisningen sker genom olika aktiviteter där övning är den centrala inlärningen. Det är läraren som bestämmer vilka övningar som skall göras. Elevens aktivitet är styrd av läraren och sker också på lärarens villkor. Eleven skall vara passiv. Det som räknas är det eleverna presterar och genomför. Arbetet sker individuellt och inget samarbete förekommer. Det behavioristiska perspektivet är en lärarcentrerad undervisning (Hensvold 2006, s.39-40).

5.1.2 Kognitivism

Under 1970-talet fick det kognitivistiska perspektivet sin utbredning i Sverige. Den mest kända forskaren inom det kognitivistiska perspektivet är troligen den schweiziske forskaren Jean Piaget. Han ansåg att det är människan själv som skapar sin kunskap och att kunskapen uppstår genom människans egna handlingar både fysiskt och mentalt. Piaget hävdar också att verkligheten är någonting som barnet gradvis anpassar sig till. Han ansåg att barnets mognad kunde delas in i olika utvecklingsstadier och att det är barnets vardag som gör att utvecklingen går framåt. För att barnen ska kunna tillgodogöra sig kunskap krävs att de har kommit till det specifika utvecklingsstadiet för den kunskapen, dvs. att de inte kan tillgodogöra sig kunskap som är för avancerad för deras aktuella nivå (Säljö, s.55-61).

John Dewey var en ledande forskare inom pedagogik och didaktik i både USA och Europa. Han ansåg att skolan ska stödja barnet i samhällsprocessen och skolaktiviteterna måste anpassas till detta. Om barnet ser att skolan och samhället hör ihop blir skolarbetet också meningsfullt för barnet. Han tyckte att läraren skulle vara en guide och mentor som skulle styra, men det var bara eleven som kunde ta till sig kunskapen genom eget initiativ. Dewey menade att läraren skall utmana eleverna genom att ställa dem inför problem av olika slag. Eleven ska själv skaffa sig kunskap genom sitt eget tillvägagångssätt och prövande. Dewey bedömde att de nära målen i skolan måste vara de som ska uppnås eftersom det blir svårt att motivera eleverna om målen i skolan är så långt borta, att de inte blir nåbara. Deweys ordspråk var *learning by doing*, vilket innebär att människor lär sig bäst genom att de använder sina kunskaper i vardagen (Kroksmark 2003; s.371-377).

Att ha kunskap innebär inom det kognitivistiska perspektivet att du får en djupare förståelse för det du redan har lärt sig. Lärarens uppgift är att skapa lärandemiljöer för eleverna vilket innebär att läraren skall skapa situationer där eleven får lösa problem och samverka med andra (Hensvold 2006, s.40-41).

Elisabeth Ahlstrand (2003) visar hur det kognitivistiska synsättet finns med i Lpo 94 genom att hänvisa till de strävansmål som säger att varje elevs lust att lära ska utvecklas och även att elever ska utveckla sitt eget sätt att lära. Ahlstrand påvisar att det kognitivistiska perspektivet poängteras i läroplanen där det beskrivs att utgångspunkten i undervisningen skall vara elevernas bakgrund, erfarenheter och språk, och att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov.

5.1.3 Sociokulturella perspektivet

Det sociokulturella perspektivet fick sitt genomslag i den pedagogiska forskningen i början av 1990-talet. Inom detta perspektiv anses det att barns lärande och utveckling påverkas av olika erfarenheter som barnet varit med om tidigare. Genom att barnen samtalar, leker, skapar, utforskar m.m. utvecklas barnen och omvandlar sina erfarenheter till kunskaper. Genom att barnen känner meningsfullhet för de nya erfarenheterna blir kunskapen verklig och en del av barnet självt. De gör kunskapen till sin egen. Lärandet ses som en utvecklingsgång där eleverna tar emot information från pedagogen, de omvandlar sedan informationen och kopplar ihop den med tidigare erfarenheter. Genom denna omorganisering av kunskapen får eleverna en ny förståelse. Kunskapen konstrueras och skapas på nytt av varje enskild individ. Varje elev utvecklas i sin egen takt och på sina egna villkor. Lärarens uppgift i detta perspektiv är att utforma utmaningar för eleven i meningsfulla sammanhang. Läraren skall planera aktiviteter som möjliggör en stödjande skolkultur och ett lärande som sker genom samarbete (Hensvold, 2006, s.42-44).

Den forskare som främst kopplas till detta perspektiv är Lev Vygotsky. Han betonade att lärande sker genom elevens deltagande i gemensamma aktiviteter som ständigt sker genom sociala förhandlingsprocesser. Vygotskys teori är att eleverna genom samarbete tillsammans med andra mer erfarna som lärare, kamrater och föräldrar kan utvecklas vidare utanför det kunskapsområde de redan behärskar. Detta kallar Vygotskys för *den närmaste utvecklingszonen*. Det innebär att barnet kan befinna sig i en zon, men med hjälp av en mer kompetent handledare klarar barnet av uppgifter i en mer avancerad zon. Det han menar är att utifrån ett gemensamt handlande och förhandlande utvecklas elevens mentala processer inom det möjliga utvecklingsområdet. Det är det sociala samspelet, samtalet och upptäckandet med andra medmänniskor som ger drivkraften till barns lärande och utveckling (Dysthe & Igland 2003, s.80).

5.1.4 Lärandeteoriernas koppling till IUP

	Behaviorism	Kognitivism	Sociokulturellt perspektiv
Vad är lärande?	Lärande äger rum när eleven får respons till ett specifikt stimuli och får en belöning eller bestraffning beroende på om önskat beteende uppnås eller inte. Man bryr sig inte om elevens mentala process vid inläring.	Lärande inträffar när det sker en förändring i den kunskap som är lagrad i minnet. Lärande inträffar när information förs över från kortids- till långtidsminnet	Lärandet inträffar genom att eleverna samtalar, leker och utforskar. Då utvecklas barnen och omvandlar sina kunskaper och erfarenheter. Genom att barnet känner meningsfullhet för de nya erfarenheterna blir kunskapen en del av barnet själv och dess verklighet.
Vilken roll har läraren?	Lärarens jobb är att arrangera presentation, frågor och återkoppling och presentera detta för eleven. Läraren talar om målen, guidar eleven genom materialet och ger återkoppling beroende på om eleven uppnår önskat resultat eller inte	Lärarens roll är att stötta eleven i processer att föra informationen från kortids- till långtidsminnet. Detta görs genom att hjälpa eleven att selektera ut det som är viktigt, organisera den nya kunskapen, länka den nya kunskapen till befintlig kunskap etc.	Lärarens uppgift är att utforma utmaningar för eleven i meningsfulla sammanhang. Läraren skall planera aktiviteter som möjliggör en stödjande skolkultur och ett lärande som sker genom samarbete.
Vilken roll har eleven?	Eleven är passiv. Får informationen presenterad för sig, svarar på frågor och får återkoppling beroende på resultat.	Eleven deltar genom att selektera informationen, processa och lagra information i minnet.	Eleven skall vara aktiv, ta emot information från pedagogen och sedan koppla ihop den med tidigare erfarenheter.

Figur 1 (Learn Tech, 2005)³

Om vi ser till figur 1, kan det behavioristiska perspektivet inte vara aktuellt när det gäller IUP eftersom eleven själv ska vara aktiv i sitt lärande och inte passiv som kan ses i beskrivningen av behaviorismen. Läraren ska enligt det behavioristiska perspektivet vara den som styr undervisningen och endast ge respons om eleven gör rätt. Det enda som räknas är elevens kunskap och inte vägen fram till denna (Learn Tech 2005).

Enligt det kognitivistiska perspektivet är lärande endast något som sker när information överförs från korttids-till långtidsminnet och elevens del i lärandet sker endast genom att selektera information och lagra detta i långtidsminnet. Detta stämmer inte heller helt överens med IUP eftersom eleven då ska vara aktiva hela tiden och inte endast när lärandet inträffar. Det kognitivistiska perspektivet kan ändå delvis relateras till IUP eftersom lärande är något som sker bäst när eleven kan relatera det de gör till sin vardag. Vi kan här se att det kognitivistiska och sociokulturella perspektivet är tätt sammankopplade och kompletterar varandra genom Deweys *learning by doing* och Vygotskys *närmaste utvecklingszon* (Learn Tech 2005).

³ De tre olika perspektiven kan här ses i en sammanställning gjord efter en modell från http://www.learntech.se/html/resurser/nyhtesbrev_05.htm. De perspektiv som fanns med i originalmodellen var behaviorism, kognitivism och konstruktivism. Vi har lagt till det sociokulturella perspektivet och tagit bort det konstruktivistiska, eftersom vi inte behandlar detta perspektiv.

Efter att vi granskat figur 1, bedömer vi att det perspektiv som stämmer bäst överens med IUP är det sociokulturella perspektivet. I det sociokulturella perspektivet är det nämligen samarbete, lek och utforskande som är det väsentliga. Detta kan också ses i IUP, där det är viktigt att eleverna, genom det sociala samspelet med lärare, kamrater och föräldrar utvecklas mot målen. Även det kognitivistiska perspektivet är relevant i och med att det anses inom detta perspektiv att det inte går att föra över kunskap från en människa till en annan. Eleven måste själv skapa mening med sitt lärande genom att knyta den nya informationen till den kunskap som redan finns (Learn Tech 2005).

5.1.5 IUP, åtgärdsprogram samt portfolio

IUP

IUP är tänkt att vara ett framåtsyftande dokument som visar vilka mål eleven ska uppnå samt hur eleven ska göra för att komma dit. IUP ska upprättas gemensamt av läraren, eleven och vårdnadshavaren och utgå ifrån utvecklingssamtalet. Under utvecklingssamtalet ska elevens mål ses över för att se vilka mål som är uppnådda och det ska även sättas upp nya mål. Det är viktigt att språket som används i IUP är tydligt, konkret och begripligt för elever och föräldrar (Skolverket 2005 s.10-15).

Man kan inte vara delaktig som elev och förälder om man inte förstår vad som sägs i samtal och skrivs i en plan. (Skolledaren online 2005, s.2)

Målet med de individuella utvecklingsplanerna är att det ska vara något som alla inblandade har nytta av och det ska vara något som kan användas i det dagliga arbetet. För att detta ska kunna uppfyllas, krävs att IUP inte är ett dokument som bara tas fram ibland, utan måste vara en del av arbetet i vardagen (Ellmin 2006, s.34).

Åtgärdsprogram

Åtgärdsprogram ska upprättas för elev som är i behov av särskilt stöd och ej beräknas nå målen i kursplanen. Åtgärdsprogrammet ska utgå ifrån elevens behov, styrkor och svårigheter och upprättas tillsammans med vårdnadshavare, elev och personal på skolan. Åtgärdsprogrammet ska omfatta hela elevens situation och det är viktigt att ha någon som är ansvarig för detta så att rätt uppföljning kan göras. Det är personalens i skolan som är skyldiga att upprätta ett åtgärdsprogram för de elever som behöver det (Grundskoleförordningen kapitel 5 § 1). Det finns inga föreskrifter för hur ett åtgärdsprogram ska se ut, det är upp till skolan att utforma ett program som fungerar. Åtgärdsprogrammet måste vara konkret skrivet och det är viktigt att det framgår vem som ska göra vad. Det är också viktigt att bestämma hur uppföljningen ska ske och hur utvärderingen ska se ut. Dvs. Vad var det som fungerade och vad behöver ändras? (Borås stad, hämtad 070513)

Portfolio

Portfolio är en mapp där eleven samlat allt material som visar vad den presterat under terminen samt hur långt eleven har kommit i sin utveckling genom att titta på de uppgifter som eleven har arbetat med under terminens gång. Potfolion är också ett diskussionsunderlag för utvecklingssamtal. Syftet med portfolio är att eleven skall få reflektera och samtala om sitt lärande. Detta skall ske både med läraren och med elevens vårdnadshavare (Moreau, Wretman & Fortbildning AB 2006, s.24-31).

Att arbeta med portfolio är ett förhållningssätt samt en form av pedagogiskt dokumentation som är lärarstyrd och elevaktiv. Syftet med portfolio är att tydliggöra, beskriva och ge ett utvecklingsperspektiv på vad och hur eleven lär sig. Portfolion ska också visa om målen uppnåtts, och om inte, vilket stöd som behövs för att göra detta. Eleven skall visa hur han/hon tänker kring sitt eget lärande (Ellmin 2006 s.22-25).

Utifrån begreppen kontroll-krav-stöd har portfoliomethodiken två syften: att hjälpa eleven att utveckla självständighet och framgångsrika strategier för sitt lärande och att hjälpa lärarna att planera, utvärdera, förändra och förbättra sin undervisning. (Ellmin, 1999, s 19 i Wennbo 2004, s.27)

Vi kan se att det finns specifika skillnader mellan dessa tre olika dokumentationsmetoder. Det som är utmärkande för åtgärdsprogrammen är att dessa ska upprättas för elever som inte beräknas nå målen och är i behov av särskilt stöd, medan IUP är något som alla elever ska ha och är framåtsyftande. Portfolio ska, till skillnad från de andra två dokumentationsmetoderna, visa vad eleven redan lärt sig och är inte något obligatorium.

5.2. Individuella utvecklingsplaner (IUP)

5.2.1. IUP-historia

Enligt Roger Ellmin (2006) går det att se en medveten strävan mot ett mer individuellt betyg när det gäller lärande. Han skriver att bedömningar i form av siffer- eller bokstavsbedömning har fått ge vika när helhetsbetonad dokumentation av lärandet har fått mer fokus. Det går enligt honom att se en kronologisk och systematisk utveckling i form av en tidslinje som beskriver hur det har sett ut från 1940-talet fram till 2000-talet. Dock fick eleverna redan på 1800- talet som lämnade skolan betyg när det bytte bostadsort eller skulle övergå till högre studier. Dessa betyg bestod då av anteckningar om vilka kurser eleven hade gått, ett karaktärsbetyg och ett betyg i uppträdande (Ellmin 2006, s.24-25).

Betygens storhetstid var under den så kallade parallellskoletiden, det vill säga den tid under vilken folkskolan och realskolan delvis överlappade varandra, 1842-1972. Det infördes sedan även avgångsbetyg för läroverket och folkskolan. När antalet elever som gick över till läroverket ökade infördes också den 7-gradiga bokstavsskalan (Ellmin 2006, s.25).

Betygen för de lägre åldersgrupperna ifrågasattes redan 1946 av dåvarande statsministern Tage Erlander. Han ansåg att bedömningen av elevernas kunskaper kunde ske på annat

sätt än med betyg och det alternativ som föreslogs var samtal. Den utredning som tillsattes inför införandet av 1962 års läroplan, ansåg att meddelanden mellan hemmet och skolan skulle kunna ske i annan form än av betyg. Verksamheten bör informera hemmet om elevens anpassning och uppförande i skolan och detta bör ske på annat sätt än i slutet på terminen eller läsåret (SOU 1961: 30, s.557 I: Ellmin 2006, s.26).

På 1970-talet togs betygen bort på låg- och mellanstadiet och ersattes av muntliga kontakter i form av samtal. Syftet med detta var att öka kontakten med föräldrarna genom dialog. Lärarna ansåg dock att de var dåligt förberedda för detta och saknade utbildning i kontaktverksamhet och samverkan med föräldrarna. Detta uppmärksammades även i media och Svenska Dagbladet. I oktober 1971 skrev de att meningen med förändringen i betygssystemet hade varit att få en mer nyanserad kontakt mellan hem och skola, men att det inte hade fungerat som det var tänkt (Ellmin 2006, s.27-28).

När den svenska skolan fick nya läroplaner 1994, gick den från att ha varit en regelstyrd och detaljreglerad skola till att vara en mål- och resultatstyrd verksamhet. I den tidigare regelstyrda skolan var reglerna så detaljerat utformade att de lämnade ett relativt litet utrymme för tolkningar på lokal nivå. Både målen, resurserna och reglerna som gällde för skolan reglerades av regeringen. I dagens skola ligger ansvaret på tre olika instanser: stat, kommun och skolenhet, där staten har det övergripande ansvaret. Kommunen styr sedan genom mål och regler via skolplanen och fördelar resurserna inom kommunen. Skolorna skriver sina egna lokala arbetsplaner, undervisningsmål och gör utvärderingar av sin verksamhet. Målstyrningen innebär således att den enskilda skolan och kommunen har större frihet att själva utforma verksamheten än tidigare (Skolverket 2002, s.20).

När det på 1990-talet byttes från kvartssamtal till utvecklingssamtal, i och med införandet av Lpo 94 (2006), svängde fokus från att tidigare varit på elevens redan presterade resultat till att istället fokusera på elevens framtida möjligheter. Då fick Skolverket i uppdrag att inleda arbetet med att förnya kontaktformerna mellan hem och skola (Ellmin 2006, s.29). Detta resulterade bland annat i att regeringen 1998 tillsatte en expertgrupp för att undersöka hur måluppfyllelsen och den individuella planeringen i skolan skulle kunna ökas. Den 8 maj 2001 kom slutligen en departementsskrivelse (Ds 2001: 19), där expertgruppen redogjorde för sitt resultat. De ansåg bland annat att individuella utvecklingsplaner skulle införas för alla elever och inte bara som tidigare för de frivilliga skolformerna. Dokumentationen ska sedan följa barnen från förskolan och upp i skolåren för att underlätta för pedagogerna att möta varje barn och anpassa undervisningen individuellt. Utvecklingsplanen ska inte vara relaterad till elevens prestationer utan beskriva varje barns kunskapsutveckling och sociala utveckling i relation till mål att sträva mot i läroplanen (Ds 2001: 19).

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmen, Lpo 94 (2006), skrivs det att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Där kan också läsa att skolan ska förklara för eleven och dess vårdnadshavare vilka mål som finns i läroplanen och hur dessa ska uppnås. För att göra detta krävs någon form av dokumentation. Hur denna dokumentation ska se ut finns det inte några riktlinjer för i vare sig Lpo 94 (2006) eller grundskoleförordningen, vilket gör att den kan se

mycket olika ut på olika skolor. Vilken dokumentationsform som används är upp till varje enskild lärare att avgöra. De dokumentationsformer som är relativt vanliga i skolan idag är planeringsböcker, loggböcker och portfolio (Moreau, Wretman & Fortbildningsförlaget AB 2006, s.10-15).

Under 2003 beslutade regeringen att varje skola skulle ha påbörjat införandet av IUP den första januari 2006 och som ett led i detta gav regeringen Skolverket i uppdrag att upprätta en skrift med allmänna råd inför införandet, *Allmänna råd och kommentarer De individuella utvecklingsplanerna* (Skolverket 2005). Denna utkom hösten 2005 och i denna kan det läsas att om inte skolan kan påvisa att de uppfyller de krav som ställs på annat sätt, ska dessa råd följas (Skolverket 2005). Den 1 januari 2006 infördes således de individuella utvecklingsplanerna som ett ytterligare steg i det individuella bemötandet (Ellmin 2006, s.30-31).

5.2.2. Vad skrivs i styrdokumentet?

Grundskoleförordningen

För varje ämne i kursplanen finns både mål att sträva mot och mål att uppnå.

Mål att sträva mot anger inriktning på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Mål att uppnå uttrycker vad eleverna minst skall ha uppnått när de lämnar skolan. Det är skolans och skolhuvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå dessa mål. (Lpo 94, s.8)

Uppnåendemålen anger de mål som eleverna skall ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

I grundskoleförordningen kan det läsas att den individuella utvecklingsplanen skall vara framåtsyftande och att elev, vårdnadshavare och lärare tillsammans ska utforma denna. I IUP skall det finnas med vilka insatser som behöver göras för att eleven ska kunna nå de mål som dessa parter har kommit överens om. Den individuella utvecklingsplanen ska inte innehålla betygslignade omdömen. Den formen av bedömning ska finnas i separat dokumentation. Läraren ska minst en gång varje termin informera vårdnadshavare om elevens IUP och annan dokumentation som är relevant (Grundskoleförordningen 1994: 1194, § 2, s.9).

Lpo 94

I Lpo 94 (2006) kan det läsas att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling kräver att de tar ett större ansvar för det egna arbetet. Skolan ska sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö och att eleverna stegvis utövar ett ökat inflytande över sin utbildning. Skolan ska anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska också med utgångspunkt i elevernas tidigare erfarenheter och kunskaper underlätta det fortsatta lärandet och kunskapsutvecklingen (Lpo 94 2006, s.4).

Skolan har skyldighet att förklara vilka mål undervisningen har och klargöra för föräldrar och elever vilka krav skolan ställer. En förutsättning för elevernas och vårdnadshavarnas möjlighet till påverkan är att den enskilda skolan är tydlig i frågan om mål, innehåll och arbetsformer. Skolan har också skyldighet att tala om vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Det är viktigt att skolan samarbetar med hemmet eftersom skolan ska vara ett stöd för familjerna i ansvaret för barnens fostran och utveckling. Samarbetet skall också omfatta utvecklingen för skolans verksamhet och innehåll (Lpo 94 2006, s.5, 14).

När det gäller elevernas ansvar och inflytande skrivs det att skolan ska sträva efter att varje elev:

- Tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö.
- Successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. (Lpo 94 2006, s.13)

Läraren har ansvar för att eleverna tillägnar sig kunskap och tar ett personligt ansvar för sin inläring och sina studier. De ska också låta eleverna prova olika arbetssätt och arbetsformer. Vårdnadshavarna ska fortlöpande informeras om elevens trivsel och kunskapsutveckling. Lärarna har som uppgift att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna för att främja elevernas delaktighet i skolarbetet (Lpo 94 2006, s.13-14).

Genom utvecklingssamtal ska läraren främja elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Vårdnadshavare och elev skall muntligt och skriftligt erhålla en omfattande utvärdering om elevens kunskapsutveckling. Om vårdnadshavarna så önskar ska fortlöpande information om studieresultat och utvecklingsbehov meddelas hemmet (Lpo 94 2006, s.16).

Skolverkets allmänna råd och kommentarer

De allmänna råden om den individuella utvecklingsplanen riktar sig till lärare, skolledare och övrig personal i grundskolan. Det är rektorn som har det yttersta ansvaret inom skolan och ska se till att elevens utveckling leder till att eleven uppnår de nationella målen. Den individuella utvecklingsplanen skall enligt skolverket vara en vägledning samt ett stöd för eleven (Skolverkets 2005, s.8).

Syftet med IUP är enligt skolverkets allmänna råd att skolan ska ha underlag för att kunna informera elev och vårdnadshavare om varje elevs kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Elevers lärare bör

- utveckla och använda ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen
- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas utveckling och lärande
- ge elev och vårdnadshavare möjlighet att förbereda sig inför utvecklingssamtal

(Skolverket 2005, s.10)

Lärarens ansvar är att IUP tas fram tillsammans med eleven och dess vårdnadshavare och att den ska vara ett praktiskt verktyg för att eleven skall kunna utvecklas och bli motiverad till lärande. IUP ska också förnyas vid varje utvecklingssamtal (Skolverket 2005, s10).

Den individuella utvecklingsplanen ska utgå ifrån elevens förmågor, intressen och starka sidor och ska endast uttrycka positiva förväntningar på eleven. Den ska grunda sig på den utvärdering av elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling som skolan gjort inför utvecklingssamtalet och ska innehålla både kort- och långsiktiga mål för eleven. IUP får inte innehålla uppgifter som är integritetskänsliga eftersom den är en allmän handling som på begäran kan ges ut till den som så önskar. Genom utvecklingssamtalet ska elev, vårdnadshavare och lärare tillsammans utforma hur elevens fortsatta lärande ska främjas. I IUP ska det också framgå vad var och en kan bidra och ta ansvar för vad gäller elevens utveckling. IUP skall vara individanpassad vilket innebär att den skall innehålla strävansmål och uppnåendemål utifrån var eleven befinner sig i sin utveckling. IUP skall vara realistisk samt uppnåbar (Skolverket 2005, s.14).

6. Metod

Vi inleder detta kapitel med att skriva om vilka datainsamlingsmetoder vi använt i denna undersökning för att sedan fortsätta med hur vi gjort urvalet. Därefter följer tillvägagångssätt vid enkätundersökningen för att sedan fortsätta med analys och tolkning av det material vi samlat in. Vi avslutar sedan kapitlet med att skriva om de etiska aspekterna.

6.1 Datainsamlingsmetoder

Vi har gjort en kvalitativ undersökning som är baserad på en enkätstudie som vi skickade ut till 17 lärare och 27 föräldrar (se bilaga 2, 3 och 4). Vi tog hjälp av *Enkätboken* (Trost 2001) vid utformandet av enkätfrågorna och valde att ha öppna frågor vilket innebär att respondenten själv skriver i svaren och de blir då utförligare än om det är färdiga svarsalternativ.

Eftersom vi var intresserade av att ta reda på föräldrars och lärares synpunkter på hur de anser att IUP fungerar, ansåg vi att en kvalitativ undersökning var det som passade bäst. Kvalitativa studier används för att få fram tolkningar av sociala processer, handlingsmönster och resonemang där forskaren inte vill göra några statistiska analyser. Enkäter brukar även i fackkretsar benämnas som ett mätinstrument vilket mäter människors beteende, åsikter och känslor vilket vi gör i denna undersökning. Staffan Stukát (2005, s.42) skriver att enkätundersökning är ett bra alternativ när det är fler människor som skall nås än vad som är möjligt vid intervjuer eller observationer. Vi anser att detta också gäller denna undersökning.

Enkäten skickade vi ut till lärare och föräldrar på två skolor i två olika rektorsområden. Vi anser inte att skolornas namn har någon relevans för undersökningen och har därför valt att inte namnge dem. Vi har istället valt att kalla dessa skolor för Träskbergsskolan och Myrängsskolan för att vara säkra på att skolornas anonymitet skyddas.

6.2 Urval och bortfall

Vi valde att göra ett urval på dem som skulle delta i enkätundersökningen genom att välja två skolor som vi vet använder IUP aktivt i den dagliga verksamheten. Detta kallar Trost (2001) för selektivt urval. Eftersom vår undersökning behandlar IUP ansåg vi att vi kunde få svar på de frågor vi hade genom det urval vi gjorde. Stukát (2005) skriver att denna form av urval är den bästa om det finns begränsat med tid att genomföra undersökningen. Han menar att det går att få en relativt god bild av det som undersöks trots att urvalet är begränsat. Vi har dessutom valt att studera en annan undersökning av Anette Henningson (2006) inom samma ämne, vilket kan ge en större bredd i vår undersökning och påvisa att vårt urval är representativt för den grupp vi valt att undersöka.

Vi valde att låta både lärare och föräldrar besvara frågorna, eftersom vi ville se om dessa gruppers syn på IUP stämde överens. Lärarna fick en enkät bestående av åtta stycken frågor och föräldrarnas enkät bestod av sju frågor (se bilaga 3 och 4). Vi valde att ha en övrig-fråga i slutet, eftersom vi ville ge de som svarade möjlighet att skriva ner andra tankar som kommit upp under besvarandet av enkäten. Det kunde vara sådant som de ville skriva med, som kanske inte passade in på de frågor vi ställt men som ändå kunde vara relevant för vår undersökning. Frågorna i enkäten var utformade för att se vad de två grupperna hade för erfarenheter och kunskap om IUP.

Totalt delades enkäten ut till 17 lärare och 27 föräldrar och totalt antal svarande var 13 lärare och 15 föräldrar. Detta ger ett deltagande på ca 76 % av lärarna och ca 55 % av föräldrarna. Detta innebär att ca 24 % av lärarna och ca 45 % av föräldrarna avstod från att medverka i vår undersökning.

Skola 1 kommer vi härnäst att kalla Träskbergsskolan. Träskbergsskolan är en F-6 skola med ca 300 elever. Skolan är belägen på landsbygden i Mellansverige. Där arbetar 15 pedagoger varav sex stycken som arbetar i de lägre skolåren F-3, valdes ut av oss att svara på vår enkät. Alla utvalda svarade vilket gav ett deltagande på 100 % av lärarna. Enkäten gavs ut till 15 föräldrar varav 10 svarade på den vilket innebär att ca 67 % av föräldrarna medverkade i vår undersökning.

Skola 2 kommer vi härnäst att kalla Myrängsskolan. På denna skola arbetar lärarna i så kallade "spår" vilket innebär att lärarlagen är indelade i ett A och ett B-spår. Lärarna i spåren är desamma som i arbetslagen. Myrängsskolan är en F-6 skola med ca 150 elever och är belägen i en storstadsregion. Där arbetar 11 pedagoger varav 7 stycken har svarat på vår enkät, vilket ger ett deltagande på ca 64 % av lärarna. Enkäten gavs ut till 12 föräldrar varav vi fick svar av 5 st. Detta ger ett deltagande på ca 42 %.

De svar vi fått in från Myrängsskolan är endast från det ena av två ”spår” vilket gör att vi endast kan beskriva deras IUP-arbete och inte det andra ”spårets”. Anledningen till att vi vet att svaren endast kommer från det ena spåret är att lärarna har skrivit vilket spår de tillhör i enkätsvaren.

Upptagningsområdet för Myrängsskolan har ganska många föräldrar med annat språk än svenska som modersmål, vilket vi tror kan vara en anledning till att andelen svarande föräldrar var låg. Detta gjorde att den totala andel svarande föräldrar endast blev 55 %. Enligt Trost (2001) kan svarsfrekvensen förväntas bli på mellan 50-75 % på enkätundersökningar vilket vi då har. Lärarnas totala svarsfrekvens på 76 % överstiger detta.

Vi tror att den höga andelen svarande lärare kan bero på att vi är kända för respondenterna sedan tidigare eftersom en av oss har haft sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) på den ena skolan och på den andra skolan har en av oss varit elev.

6.3 Tillvägagångssätt vid enkätundersökning

Vi ringde till skolorna för att se om det fanns intresse att delta i enkätundersökningen och bestämde sedan en dag när vi kunde komma och lämna enkäterna. Därefter skickades ett brev (se bilaga 2) ut till lärare och föräldrar där vi presenterade oss själva och vår undersökning lite närmare. Detta anser Stukát (2005) vara en viktig del när en enkätundersökning görs. De som deltog i undersökningen hade ungefär två veckor till förfogande för att besvara enkäten och sedan skickades dessa tillbaka till oss för analys. Vi bad även skolorna skicka med de eventuella blanketter de använder i IUP-arbetet. Dessa blanketter beskrivs i texten och finns även som bilagor i vårt arbete. Vi fick inte tillbaka så många enkäter vid första insamlandet och valde därför att skicka en påminnelse via de lärare som hade delat ut enkäten till föräldrarna. Vi bad också rektorerna att påminna sina lärare om att besvara den. Om detta tillvägagångssätt skriver Trost (2001). Detta resulterade i att vi fick in fler enkäter och att bortfallet därför inte blev så stort som det skulle ha blivit om vi inte hade skickat ut påminnelsen.

6.4 Analys och tolkning

När enkäterna skickats tillbaka till oss började vi med att läsa igenom dem för att sedan skriva ner alla svar och sammanställde dem efter vad vi ansåg var likheter i svaren. Under tiden vi skrev ner svaren skrev vi även ner egna reflektioner som vi senare skulle kunna arbeta vidare med i diskussionen men även för att kunna se hur vi tänkte när vi läste svaren för första gången. Stukát (2005) skriver att när kvalitativa undersökningar görs spelar forskarens förståelse, det vill säga forskarens egna tankar, känslor och erfarenheter, stor roll i undersökningen och ska ses som en tillgång. Vi anser att vår förståelse för denna undersökning naturligtvis ger avtryck i undersökningen men även att vi har försökt att inte låta det påverka oss alltför mycket i analysen. Vi sammanställde sedan de svar vi fått och gjorde en analys av dessa enligt vad vi ansåg att vi kommit fram till. Validitet, reliabilitet och generalisering behandlas i kapitel 8.2 Metoddiskussion.

6.5 Etiska aspekter

Stukát (2005) skriver om de etiska aspekterna som måste tas hänsyn till när en undersökning görs. Dessa fyra huvudkrav är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

6.5.1 Hur har vi uppfyllt de fyra huvudkraven

Informationskravet

Genom att vi skickade ut missivbrevet till dem som skulle vara delaktiga i studien anser vi att vi har uppfyllt informationskravet. I missivbrevet skrev vi ner vilket syfte vi hade med vår studie och hur undersökningen skulle gå till, våra namn samt vad vår studie skulle användas till. Vi tycker också att vi har informerat de deltagande i studien om att deltagandet var frivilligt men anser att vi möjligen hade kunnat vara tydligare med detta. Vad gäller information om att deltagandet kunde avbrytas när som helst har vi inte nämnt detta i vårt missivbrev eftersom vi anser att det är svårt att avbryta medverkan i en anonym enkät. Deltagarna kan i och för sig säga att de inte vill att deras enkätsvar ska redovisas i undersökningen, men eftersom vi inte vet vem som har skrivit vilken enkät är det svårt för oss att ta bort just den enkäten, om inte den svarande kan säga precis vad den har skrivit.

Samtyckeskravet

Eftersom vår studie vänder sig till lärare och föräldrar behövdes inget medgivande från några andra än av intervjupersonerna själva. Vi skickade ut enkäter till skolorna och lärarna fick själva välja om de ville svara på dem. Föräldraenkäten skickades med eleverna hem och läraren informerade eleverna om att endast de föräldrar som ville behövde svara på enkäterna. Vi tycker att vi i och med detta har uppfyllt samtyckeskravet i undersökningen.

Konfidentialitetskravet

För att ingen av dem som deltog i undersökningen skulle kunna identifieras har det inte skrivits några namn på enkäterna. Detta innebär att inte heller vi vet vem som har besvarat vilken enkät och det går heller inte att avgöra om det är en kvinna eller man som har besvarat enkäten. Vi vet från vilken skola svaren kommer eftersom de är insamlade på skolan och sedan skickade till oss. Vi har valt att inte publicera skolornas namn utan har istället gett skolorna fingerade sådana. Vi har inte skrivit med i missivbrevet att de deltagande kan få en upplaga av den färdiga uppsatsen men vi har meddelat skolorna som deltagit i enkätundersökningen detta och våra namn och e-post adresser finns med i brevet. Vi tycker att vi har uppfyllt konfidentialitetskravet genom detta.

Nyttjandekravet

Nyttjande kravet uppfylls genom att vår undersökning endast är till för vårt arbete och vi har inte tänkt publicera undersökningen annat än i vårt examensarbete.

7 Resultatredovisning

Vi redovisar först svaren från lärarna på Träskbergsskolan och diskuterar sedan dessa. Fortsättningsvis kommer svaren från Träskbergsskolans föräldrar samt en diskussion av deras svar. Vidare presenteras lärarsvaren från Myrängsskolan och dess diskussion vilket sedan följs av Myrängsskolans föräldrasvar och diskussion. Slutligen gör vi en sammanfattande analys av båda skolorna.

7.1 Skola 1-Träskbergsskolan

7.1.1 Lärarnas svar, Träskbergsskolan

Den information lärarna på Träskbergsskolan fått angående IUP är från Myndigheten för skolutveckling och Skolverket. De har också läst litteratur i ämnet och artiklar i lärartidningar där ämnet debatterats flitigt. De har också fått information genom föreläsningar på studiedagar de haft samt genom diskussion med lärarlaget. Vissa lärare har även tagit ut kompetensutvecklingstid och på denna gått på föreläsningar om IUP.

Jag har fått kompetensutvecklingstid och då lyssnat på föreläsningar. Vi har fört diskussioner i arbetslaget och läst litteratur.

Alla lärare på skolan har fått en bok, *IUP och utvecklingssamtal i praktiken*, från Fortbildningsförlaget. Alla lärarna är nöjda med den information de fått och tycker att de har ett bra underlag att utgå ifrån.

Genom diskussion i arbetslagen på skolan har de kommit fram till en gemensam policy om hur IUP ska se ut och hur den ska användas. Diskussionen har bland annat innehållit frågor som: *Hur gör vi nu?* och *Hur ska vi gå vidare?* Diskussionerna har förekommit på både arbetskonferenser, i utvecklingsgrupper samt i arbetslaget. En lärare skriver att de har samma grund i IUP men menar att det blir skillnader i och med att lärarna själva lägger upp mål och skriver lite olika när de skriver in dessa.

I stort sett har vi en gemensam syn på arbetet med IUP men sedan blir det alltid skillnader utifrån hur du själv lägger upp arbetet, skriver på blanketter m.m.

Skolan använde dokumentation liknande IUP redan innan lagen om IUP infördes 1 januari, 2006.

En IUP innehåller många delar och de flesta hade vi före lagen infördes om att alla elever ska ha en IUP. En viktig del är portfolion som i sig innehåller barnets utvecklingssteg och mål.

Barnen har också ”snurror” (se bilaga 5) som visar hur långt de har kommit i utvecklingen i de olika ämnena. Skolan har också tagit fram en IUP-blankett (se bilaga 6) där de utvärderar gamla mål, sätter upp nya utifrån strävansmålen och skriver i elevens starka sidor. Det är pedagogerna som tillsammans med rektorn har utformat denna. På

IUP-blanketten skriver de ner kunskapsmål, kortsiktiga och långsiktiga mål samt sociala mål. Dessa är framtagna ur kursplanens strävansmål. De fyller sedan i delmål som är mål som barnen ska nå inom någon vecka eller månad, hur de ska nå målen och vem som ska ta ansvar för att de nås. Elevens starka sidor skrivs också i.

Inför utvecklingssamtalet får eleverna med ett blad hem där de ska fylla i vad de är bra på samt vad de behöver utveckla mer. Lärarna förbereder sig i sin tur med ett likadant blad. På utvecklingssamtalen prickas de uppnådda målen av och nya mål sätts upp. Det är pedagog, föräldrar och elev som deltar i utvecklingssamtalet. På skolan samlar de kontinuerligt material till portfolion som visar på utveckling hos eleven och att de uppsatta målen i IUP uppnås. Inför utvecklingssamtalen går pedagogen och eleven igenom materialet i portfolion för att se vilka mål som är uppnådda. Lärarna skriver att de främst koncentrerar sig på målen i de så kallade kärnämnen, svenska, matte och engelska, samt de sociala målen.

På utvecklingssamtalet tar vi upp vad som är ”nästa steg” i främst svenska matte och engelska samt socialt. Även NO, SO mål kan komma med om eleven själv kommer med förslaget.

Mål i andra ämnen kan förekomma om eleven själv kommer med förslag på vad det ska vara. De mål som skrivs in i IUP ska ha en förankring i läroplanen. Det är också viktigt att det inte blir för många mål eftersom det då kan kännas övermäktigt för eleven att nå dem. Det material som behövs för att eleverna ska kunna träna på de mål de har uppsatta är pedagogens ansvar att ta fram. Pedagog och elev stämmer av målen ibland och förhoppningsvis är målen uppnådda till terminen efter. Målbeskrivningen finns i elevens planeringsbok och eleven arbetar med målen i det dagliga arbetet både individuellt och tillsammans med andra.

Pedagogerna skriver att de tycker att det är bra om elev och föräldrar har förberett sig inför utvecklingssamtalet genom att gå igenom de frågeställningar de skickar hem inför detta.

Vid utvecklingssamtalet informeras föräldrar och barn och vi utformar tillsammans vad som ska utvecklas. IUP är ju framåtsyftande!

De utformar sedan tillsammans hur IUP ska se ut och vilka mål som ska sättas upp. Det är också viktigt att föräldrarna stöder eleverna i det senare arbetet med att nå de mål som finns uppsatta. Föräldrarna har även ibland förslag på vad eleven behöver förbättra men pedagogerna skriver också att det är viktigt att eleven själv får vara med och bestämma vilka mål som ska sättas upp. Lärarna tycker självklart att det är viktigt att föräldrarna är delaktiga i utformningen av barnens IUP, och att föräldrar och elever informeras om elevens utveckling. En av sex lärare anser att föräldrarna inte är så involverade i själva insamlandet av material till portfolion men läraren anser dock att föräldrarna är delaktiga i formulerandet av nya mål till sitt barn. Föräldrarna har också möjlighet att ta del av portfolion och kan på så sätt följa barnets/elevens utveckling.

Eleverna är delaktiga genom att de är med och bestämmer de mål som de ska jobba med och de tar också själva fram vilket material som ska in i deras portfolio.

Att låta eleverna ta ett stort ansvar i åk 3 för sin IUP är ett stort steg framåt för elevens delaktighet och ansvar för att nå sina mål.

Träskbergsskolan strävar mot att eleverna ska bli mer delaktiga i sina utvecklingssamtal. Lärarna anser att det är ett stort steg framåt för eleven när de själva får vara med och hålla i utvecklingssamtalet genom att de på så vis ökar delaktigheten i sin måluppfyllelse. Från och med skolår 3 har eleverna, beroende på mognad, ansvar för att hålla i delar eller hela utvecklingssamtalet. De förbereder detta utifrån ett speciellt schema (se bilaga 7). Eleverna har stor möjlighet att själva påverka sina mål men en svårighet är att komma fram till mål som är konkreta för barnen. Ibland blir målen väldigt små. Detta kan kopplas till det kognitivistiska perspektivet där Dewey ansåg att de nära målen i skolan, det vill säga mål som kan uppnås under en kortare tidsperiod, måste vara de som ska uppnås eftersom det blir svårt att motivera eleverna om målen är för långt bort (Kroksmark 2003).

7.1.2 Resultatdiskussion, lärarna Träskbergsskolan

Enligt lärarna fungerar arbetet med IUP bra på Träskbergsskolan. Vår tolkning är att en av anledningarna kan vara den information som gått ut från Myndigheten för skolutveckling och Skolverket, gett dem en bra grund att arbeta vidare med. Det är också från dessa två myndigheter som de flesta lärarna anser sig fått informationen enligt enkätsvaren. Lärarna uttrycker själva att de är nöjda med den information de fått. Enligt de svar vi fått på enkäten är en annan anledning till att arbetet med utformningen av dagens IUP har fungerat så bra, att skolan redan tidigare arbetade med dokumentation liknande IUP.

Vi tolkar det som att lärarna på Träskbergsskolan är samstämmiga i sina enkätsvar vilket vi tolkar som att det finns en gemensam policy i arbetet med IUP. Svaren vi fått på våra enkätfrågor är utförliga och visar tydligt hur arbetet med IUP ser ut på skolan. Lärarna har ett intresse för att utvecklas inom detta område och det visas genom att de bland annat har tagit ut kompetensutvecklingstid för att lära sig mer om ämnet. Även rektorn har varit positivt inställd till IUP-arbetet vilket framgår i lärarnas enkätsvar. Detta är enligt vår tolkning en förutsättning för att IUP-implementeringen ska fungera.

Fyra av lärarna uttrycker att de arbetar med IUP i den dagliga verksamheten medan en endast nämner utvecklingssamtalen på frågan om hur de arbetar med IUP i sin klass. Den sista läraren skriver att hon mestadels arbetar som speciallärare denna termin och därför arbetar mest med åtgärdsprogram. Dessa svar tolkar vi som att de flesta lärarna använder IUP i den dagliga verksamheten precis så som det är tänkt att fungera enligt de *Allmänna råden* (Skolverket 2005). Lärarna skriver också att eleverna arbetar med de mål de har uppsatta både enskilt och tillsammans. Detta tolkar vi som att skolan har ett sociokulturellt perspektiv på lärandet vilket enligt figur 1 innebär att läraren ska möjliggöra ett lärande som sker genom samarbete.

Lärarna anser att föräldrarna mestadels är delaktiga vid utvecklingssamtalen när det gäller barnens IUP genom att sätta upp nya mål och stämma av de gamla målen. De anser

också att föräldrarna är delaktiga i arbetet mot målen genom att hjälpa sina barn att nå de mål som finns uppsatta. När det gäller elevernas delaktighet anser lärarna att de är delaktiga i hela processen i skapandet av IUP. Bland annat genom att eleverna själva ger förslag på vilka mål som ska finnas i IUP och genom att de delvis håller i utvecklingssamtalet från och med skolår 3.

7.1.3 Föräldrarnas svar, Träskbergsskolan

Av de tio föräldrar som deltagit i undersökningen var det nio som svarade att deras barn har en IUP. Den tionde föräldern var inte riktigt säker på om dess barn hade en IUP men trodde det.

Vet inte om mitt barn har en IUP... om det inte är de egna målen.

Fem av föräldrarna sa att det inte kände till så mycket om de individuella utvecklingsplanerna medan två av föräldrarna ansåg sig känna till IUP mycket väl. Två ansåg sig känna till den individuella utvecklingsplanen relativt väl medan den resterande föräldern inte sa sig känna till något alls.

Den information föräldrarna har fått om IUP har de fått från barnen och dess pedagog mestadels under utvecklingssamtalet.

I barnets IUP kan man se vad de har lärt sig och hur långt de har kommit i lärandet.
Informationen om IUP har vi fått ifrån klassföreståndaren.

En förälder skriver att de vet att skolan försöker arbeta med barnens utveckling och utbildning utifrån barnets förmågor och kunskaper och med hjälp av IUP ska barnen på ett tydligt sätt kunna se sin utveckling. Barnen ska tillsammans med pedagogen sätta upp egna rimliga mål. De flesta föräldrar skriver att den information de har fått om IUP endast sker genom utvecklingssamtalet och att de efter utvecklingssamtalet får hem en kopia av den individuella utvecklingsplan som pedagog och elev gemensamt har satt upp. Två föräldrar svarar att de har varit med och diskuterat fram elevens mål tillsammans med pedagog och elev.

Under utvecklingssamtalet får de också reda på vad barnet är bra på och vad de behöver träna mer på samt hur långt de har kommit i sitt lärande gentemot de uppsatta målen.

Endast en förälder skriver att de inte känner till något alls om de individuella utvecklingsplanerna. Denna förälder skriver också att den inte vet någonting om hur skolan arbetar med IUP och att den inte vet vare sig hur den eller barnet har varit delaktig i utformningen av denna.

Föräldrarna skriver att de vet att alla barn på skolan har en IUP och att de i den sätter upp egna mål som de ska uppnå inom en kortare eller längre tid. De skriver också att skolan arbetar med portfolio och att den används i utformandet av IUP. Fyra av föräldrarna säger att det har varit delaktiga i barnets IUP endast under utvecklingssamtalet men inte mer än

så. De diskuterade då barnen mål och utveckling med klassföreståndaren. Endast en förälder svarar mer utförligt på detta och svarar så här:

Genom att på utvecklingssamtalen gå igenom utvecklingen och målen med barnet och pedagog. Genom att själva hemma arbeta med de mål som vi satt upp under utvecklingssamtalet

Föräldrarna skriver att deras barn har varit delaktiga i utformningen av sin IUP genom att de tillsammans med läraren har arbetat fram sina mål.

7.1.4 Resultatdiskussion, föräldrarna Träskbergsskolan

Vår tolkning är att det skiljer sig mycket i kunskap om de individuella utvecklingsplanerna bland Träskbergsskolans föräldrar, vilket kan ses i svaren ovan. Fyra föräldrar har enligt vår tolkning en relativt klar bild av vad en individuell utvecklingsplan är, vilket bland annat kan ses genom detta svar:

... skolan försöker arbeta med barnens utveckling och utbildning utifrån barnets förmågor och kunskaper. Barnen skall på ett tydligt sätt kunna se sin utveckling. De skall tillsammans med pedagogen sätta upp egna rimliga mål.

Att föräldrarna har så olika kunskaper om IUP kan enligt vår tolkning ha många olika orsaker. En av anledningarna kan vara att pedagogen använder ett metakognitivt språk. Detta kan vara svårt för föräldern att förstå och de uppfattar därför inte vad pedagogen vill säga. En annan anledning kan vara att det är föräldrarnas första barn i skolan och att de därför inte har hunnit bilda sig en uppfattning om IUP ännu. Detta är svårt för oss att avgöra i och med att vi inte vet vem som har besvarat vilken enkät. Vi kan också se att föräldrarnas bild av IUP-arbetet inte alltid stämmer överens med lärarnas. Svaren vi fått av föräldrarna tolkar vi som om att inte alla föräldrar är medvetna om hur IUP är tänkt att fungera fastän lärarna anser att de har informerat dem om detta. Vi tror att detta kan bero på att lärarnas förförståelse är mycket större än föräldrarnas och därmed brister det i kommunikationen. De flesta av Träskbergsskolans föräldrar är medvetna om att deras barn har en individuell utvecklingsplan, men vissa föräldrar har svårt att hålla isär portfolio och IUP. En bidragande orsak till detta skulle kunna vara att pedagogen inte har förklarat skillnaderna mellan dessa två. En annan orsak skulle kunna vara att portfolio och IUP så tätt sammankopplade när de diskuteras på utvecklingssamtalet.

Det föräldrarna betonar i enkätsvaren är att de genom utvecklingssamtalet och IUP får veta vad barnen är bra på och vad de behöver träna mer på, d.v.s. vilka starka och svaga sidor barnet har. Det är bara fyra föräldrar som skriver att de har varit med och satt upp målen tillsammans med eleven och klassföreståndaren. På frågan hur eleven har varit med och utformat sin IUP har föräldrarna svarat att eleven har varit med och bestämt sina mål och detta har skett under utvecklingssamtalet. De har däremot inte skrivit något om hur eleven arbetar för att nå dessa mål fast lärarna skriver att eleverna arbetar med sin IUP varje dag. Vi tolkar enkätsvaren som att föräldrarnas kunskap om IUP begränsar sig

till att gälla det som sker under utvecklingssamtalet och att kunskap om den verksamhet som sker i skolan varje dag är begränsad.

7.2 Skola 2-Myrängsskolan

7.2.1 Lärarnas svar, Myrängsskolan

Lärarna på Myrängsskolan har fått sin information om IUP genom studiedagar och informationsfoldrar som Skolverket och Myndigheten för skolutveckling skickat ut. De har också haft en del kollegiala samtal där IUP har diskuterats.

Vi har de senaste åren haft ett flertal studiedagar om IUP och gått på ett flertal föreläsningar. Under hösten 2006 har vi pratat om IUP i PBS⁴ form. Vi har även besökt Fridaskolan som arbetar mot målen hela tiden.

De har dessutom varit på studiebesök på Fridaskolan i Vänersborg för att studera hur de arbetar med IUP. Fridaskolan är en skola som har arbetat med IUP en längre tid och det är också den som det till större delen skrivs om i *Inblicken- special (2005)* som är ett specialnummer som endast handlar om IUP. Lärarna har också valt att ha IUP som samtalsämne på sina PBS-samtal.

Myrängsskolan har inte en gemensam policy angående IUP. Lärarna tycker att det är svårt att komma fram till något gemensamt beslut om hur de ska utforma denna för hela skolan, men arbetet med detta fortgår.

Vi har försökt men det är svårt. I B-spåret har vi kommit fram till en någorlunda gemensam syn eftersom vi har pratat om det en timma i veckan under en hel termin.

Lärarna på skolan har däremot genom PBS-samtalen, som de har haft en timma i veckan i en termin, utformat en gemensam IUP-blanketten (se bilaga 8). Utformandet av blanketten tog hela hösten men nu är de mycket nöjda med den. Denna blankett är utformad på något olika sätt beroende på vilken ålder barnet har. Det är samma innehåll, men den är enklare utformad för barnen i de lägre åldrarna. På IUP-blanketten skriver de ner elevens starka sidor, vilka sociala mål de har och mål i studieförmåga. De skriver också ner hur de ska göra för att nå dessa mål, vilket ansvar föräldrarna har och vilket ansvar läraren har för att målen ska nås. Alla lärare som vi fått in svar från använder IUP i den dagliga verksamheten.

Eleverna har IUP-pärmar där de bland annat sätter in sina mål som de satt upp och de arbetsblad som de arbetar med för att nå dessa. De har också speciella ”måltider”. Under måltiderna arbetar eleverna specifikt med de mål som de tillsammans med läraren har satt upp i sin IUP.

---

⁴ PBS är en förkortning på Problembaserade samtal, vilket innebär att ett ämne diskuteras utifrån ett problem.

På utvecklingssamtalet upprättas den och nya mål skrivs. Löpande utvärderas målen med varje elev. Vi har även så kallade måltider då varje barn arbetar med just sina individuella mål. På nästa utvecklingssamtal redovisar eleven för föräldrarna hur det gått.

Lärarna har också skrivit ut lappar med elevernas mål som de har klistrat fast på deras bänkar för att synliggöra målen för eleverna. Inför utvecklingssamtalen får eleverna skriva en självutvärdering utifrån en frågemall (se bilaga 9), där de besvarar frågor som till exempel: *Tar du vara på lektionstiden?*, *Tar du egna initiativ?* *Börjar du arbeta genast?* och så vidare. Denna självutvärdering sätts också in i deras IUP-pärmar. Eleverna får också med sig en IUP-blankett hem där de får fylla i vilka starka sidor de har samt vad de behöver utveckla. Dessa går sedan lärare, elever och föräldrar igenom på utvecklingssamtalet och sätter sedan upp nya mål. De diskuterar också fram vad läraren ska göra för att eleven ska kunna nå dessa mål och även vad föräldrarna kan göra.

Pedagogerna säger att det är svårt att få föräldrarna engagerade i IUP-arbete och att det därför är svårt att utforma IUP.

Jag önskar att de vore mer aktiva och intresserade men förstår att det inte är lätt.
Hade föräldrarna varit mer förberedda inför samtalen hade IUP blivit bättre.

Om föräldrarna hade varit mer förberedda inför utvecklingssamtalen anser lärarna att IUP hade blivit bättre. Lärarna skulle gärna se att föräldrarna blev mer engagerade både genom att förbereda sig bättre inför utvecklingssamtalet och genom att komma med förslag på nya mål för eleven. Lärarna anser dock att föräldrarna är mycket positiva och hjälpsamma i utformandet av IUP vid utvecklingssamtalet.

Elevernas roll i arbetet med IUP är mycket viktig och lärarna på Myrängsskolan anser att elevernas engagemang förbättras dag för dag i och med att de arbetar aktivt med IUP. De anser också att engagemanget stärks genom att synliggöra målen för eleverna med de mål-lappar som sitter på elevernas bänkar.

Engagerade mer och mer för varje gång. Vet ej strävansmålen steg för steg men vet ganska bra sin status dvs. vad de behöver träna mer på. Sociala mål och studieförmåga mål är de mycket engagerade i.

De är också mycket duktiga när det gäller de sociala målen och vilka mål de har angående studieförmåga, anser lärarna. Eleverna är själva vara med och bestämmer vilket mål de ska inrikta sig mest på under en viss period.

På Myrängsskolan anser lärarna att en väl fungerande IUP ska innehålla kunskapsmål, studieförmåga och sociala mål. Det är också viktigt att inte enbart satsa på de tre kärnämnen, svenska, engelska och matematik. Lärarna anser också att målen måste synliggöras för eleverna för att det är mot dessa mål de arbetar.

När man arbetar aktivt med målen. De ska vara synliga för eleven t.ex. sättas på bänken, och man ska arbeta med/mot målen så att eleven "målmedvetenhetsgörs".

De anser dessutom att det är viktigt att IUP inte blir en pappersprodukt som endast tas fram vid utvecklingssamtalet, utan att den måste hållas levande i den dagliga verksamheten för att den ska kunna kallas väl fungerande.

På den sista frågan, *Övrigt*, är det endast en lärare som har svarat och den svarade så här:

Jag tycker att IUP- arbetet berikar och gör elever och föräldrar mer insatta i strävansmålen, varför vi går i skolan samt syftet med skolarbetet. Arbetar man strukturerat med IUP är den en tillgång.

7.2.2 Resultatdiskussion, lärarna Myrängsskolan

Vi tolkar Myrängsskolans lärarsvar som att de arbetar mycket med att få en väl fungerande IUP som motsvarar deras förväntningar. De skriver att de inte har kunnat komma överens om en gemensam policy men att de fortfarande jobbar med detta. Lärarna på Myrängsskolan är indelade i två spår och det ena spåret arbetar med IUP väldigt aktivt medan det andra spåret inte är så engagerade vilket lärarna anser försvårar utformandet av en gemensam policy. Vi tolkar det dock som att de lärare som svarat på enkäten är mycket samstämmiga i sina beskrivningar av hur IUP-arbete fungerar på skolan. Lärarnas engagemang i arbetet med IUP verkar vara stort och de har haft många intressanta diskussioner om detta på PBS-samtalen, vilket tyder på att de arbetar strukturerat med att utveckla arbetet med IUP ännu mer.

Arbetet med IUP på Myrängsskolan är fortfarande under utveckling och även fast de har kommit en bit på väg är de lågt ifrån klara, men all information de har fått har gjort att de kommit dit de är idag. De har bland annat varit på studiebesök och även valt att arbeta med IUP på kompetensutvecklingstid som de haft. Vi tolkar det som att deras arbete på PBS-timmarna har stor betydelse då de tillsammans med de andra lärarna i arbetslaget har fått fundera och reflektera över saker som behandlar IUP-arbetet och därmed utvecklats tillsammans. Det andra spåret har också PBS-samtal men har valt att arbeta med något annat under dessa timmar, vilket framgår i enkätsvaren. Vi tolkar lärarnas svar som att de anser att de fått bra information från Skolverket och Myndigheten för skolutveckling, men att de gärna hade fått mer konkret material om hur de ska arbeta med IUP.

Av de lärare som har svarat på enkäten skriver samtliga att de arbetar med IUP i den dagliga verksamheten, bland annat genom att eleverna har sina mål uppsatta på bänkarna. I och med att eleverna ser sina mål finns de också alltid med dem i det dagliga arbetet. Vi tolkar de svar vi fått på enkäten som att Myrängsskolan har kommit relativt långt i sitt arbete med IUP om det ses till de allmänna råden som skolverket gett ut. Deras arbetssätt stämmer väl överens med hur IUP är tänkt att fungera enligt dessa. De beskriver också utförligt hur de gör detta och att de försöker få föräldrarna mer engagerade i arbetet med IUP men att det är svårt. Språkförbistringar kan göra att inte alla föräldrar förstår innebörden av IUP, vilket också har framkommit vid enkätsvaren genom att det är få föräldrar som har svarat och att de som svarat har skrivit relativt kortfattat. Lärarna gav uttryck för att det är föräldrar som har visat engagemang för att svara på enkäten men att

de inte riktigt förstod frågeställningen vilket gjorde att de valde bort att delta i undersökningen.

Lärarna anser att elevernas delaktighet i utformandet av IUP är stort på Myrängsskolan. Eleverna är med och bestämmer målen och arbetar med dessa tillsammans med sina klasskamrater på de ”måltider” de har. De har också diskussioner tillsammans med lärarna under dessa måltider där de pratar om vad IUP innebär och varför de arbetar med målen o.s. v. Detta anser vi ökar förståelsen hos eleverna för deras skolarbete och IUP.

7.2.3 Föräldrarnas svar, Myrängsskolan

Av de fem föräldrar som deltagit i undersökningen var alla som svarade medvetna om att deras barn har en IUP. Tre föräldrar sa att de kände till de individuella utvecklingsplanerna som deras barn har men inte mer, medan en av föräldrarna ansåg sig känna till IUP ganska väl.

Jag vet att den används för att synliggöra vad barnet behöver arbeta med för att nå målen.

Den sista föräldern ansåg sig inte känna till den individuella utvecklingsplanen alls. Den information föräldrarna har fått om IUP har de fått från barnen och dess pedagog under utvecklingssamtalet. En förälder skriver att de har fått information om IUP under ett föräldramöte.

Vi har fått information från lärarna på skolan att de sätter upp mål för eleverna och att de följer upp om de klarar målen mm.

De föräldrar som svarar på enkäten skriver att det nästan inte vet något om hur skolan arbetar med IUP men skriver att de vet att barnen och pedagogen skriver målen i IUP tillsammans. En förälder skriver att den tror att IUP används av eleverna för att gå tillbaka och titta i om de är på ”rätt väg” mot sina mål. En förälder anser sig inte varit delaktig alls i utformandet av sitt barns IUP. Fyra föräldrar skriver att de varit delaktiga i sitt barns IUP genom utvecklingssamtalen och att de då diskuterat barnets IUP med läraren och eleven.

Vid utvecklingssamtalet har jag fått vara delaktig i IUP-utformningen för mitt barn.

Tre av föräldrarna skriver att de innan utvecklingssamtalet får hem en IUP-blankett som de ska fylla i innan utvecklingssamtalet. På denna blankett ska föräldrar och elev tillsammans skriva i vilka mål eleven behöver utveckla samt förslag på hur de ska göra detta. Föräldrarna anser att deras barn är delaktiga i utformandet av sin IUP genom detta och att de är delaktiga när målen sätts upp under utvecklingssamtalet.

7.2.4 Resultatdiskussion, föräldrarna Myrängsskolan

Vår tolkning är att kunskapen om de individuella utvecklingsplanerna är svag bland Myrängsskolans föräldrar. De flesta svaren var kortfattade och gav inte så mycket information. De svarade på frågan men utvecklade inte svaren vilket gav ett platt intryck.

Vår tolkning av de svar vi fått in från Myrängsskolans föräldrar är att föräldrarnas kunskaper om IUP inte är så stor och detta kan ha många olika orsaker. En av anledningarna kan vara att många föräldrar har ett annat modersmål än svenska och därmed har svårt att uttrycka sig i skrift. En annan anledning kan vara att pedagogerna inte har varit tillräckligt tydliga när de förklarat innebörden av IUP samt att de språk lärarna använder kan vara för byråkratiskt och svårtolkat för föräldrarna. Det kan även vara så att det är föräldrarnas första kontakt med skolan och att de därför inte har hunnit bilda sig en uppfattning om IUP ännu. Vi kan inte här svara på vad föräldrarnas bristfälliga kunskaper beror på, men tror att de orsaker vi skrivit kan vara en bidragande del av sanningen.

Även på denna skola skiljer sig föräldrar och lärares syn åt, på vilken information som gått ut om IUP. En förälder skriver dock att de fått information på ett föräldramöte men det innebär att alla föräldrar måste ha befunnit sig på detta för att få informationen. Bristen på kommunikation kan även här vara en bidragande orsak. Vår tolkning av enkätsvaren är att alla föräldrar är medvetna om att deras barn har en IUP men att de inte riktigt vet hur den används i skolan.

Det är endast en förälder som har uttryckt att IUP används för att synliggöra för eleven vad eleven behöver arbeta mer med för att nå målen vilket vi tycket tyder på att just denna förälder möjligen har varit på det föräldramöte vi tidigare nämnde och därmed fått den informationen där. Vad gäller hur eleven har varit med och utformat sin IUP är det genom den IUP-blankett de får hem innan utvecklingssamtalet föräldrarna anser att de är delaktiga. De nämner också utformningen av mål under utvecklingssamtalet. De skriver däremot inget om arbetet med IUP i den dagliga verksamheten.

Den kunskap föräldrarna på Myrängsskolan har om IUP är begränsad. Av det som framkommit i enkätsvaren vet föräldrarna endast hur IUP används under utvecklingssamtalet och ingenting om hur den används annars.

7.3 Sammanfattande analys

Lärare

Den information lärarna på Träskbergsskolan och Myrängsskolan har fått angående IUP är relativt likartad. De båda skolorna har fått sin information om IUP från Skolverket och Myndigheten för skolutveckling samt genom föreläsningar och diskussioner i arbetslaget. Lärarna på Myrängsskolan har även varit på studiebesök på Fridaskolan och arbetat med IUP under PBS-timmar.

Träskbergsskolan har utformat sin IUP i arbetslaget med hjälp av diskussioner och information de fått via broschyrer. De som har varit med och utformat IUP är lärare samt rektor. De har tillsammans enats om vad IUP ska innehålla samt hur den ska dokumenteras. Detta skiljer sig något från Myrängsskolan som visserligen har utformat sin IUP i arbetslaget men bara inom ett spår. Rektorn på skolan har heller inte deltagit i utformandet vilket vi enligt vår tolkning anser kan vara en bidragande orsak till att det inte finns en gemensam IUP på Myrängsskolan. Hade rektorn deltagit i utformningen av IUP skulle den troligen vara gemensam för hela skolan, och alla lärare skulle använda sig av denna form av dokumentation, vilket det också är lag på sedan 2006.

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningen för att skolan utvecklas kvalitativt. (Lpo 94 2006, s.7)

Lärarna på Träskbergsskolan har en gemensam grundsyn på arbetet med IUP men deras arbetssätt skiljer sig något åt när det gäller hur de fyller i blanketten och hur de arbetar med målen. Även de lärare på Myrängsskolan som deltagit i undersökningen har en gemensam grundsyn på IUP-arbetet men även här skiljer sig arbetssättet något åt när det gäller hur de enskilda lärarna arbetar i sina klassrum. Vår tolkning är att detta har att göra med att det är svårt att tillämpa samma arbetssätt i de olika klasserna i och med att alla klasser ser olika ut och att det därmed gäller att hitta arbetsformer som passar i just den klassen för de elever som ingår där. Detta går också att läsa i Lpo 94 (2006):

Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. (Lpo 94 2006, s.4)

Lärarna på både Träskbergsskolan och Myrängsskolan är positiva till arbetet med IUP och anser att det ger eleverna ökad insikt i sitt eget lärande vilket är en av punkterna som kan läsas i *Allmänna råden* (Skolverket 2005). Lärarna tycker att föräldrarna har fått information om IUP och att de därmed har kännedom om vad IUP innebär men de önskar att föräldrarnas intresse för IUP-arbetet skulle kunna förbättras. De tycker att föräldrarna är delaktiga när det gäller utvecklingssamtalen men i övrigt är engagemanget svagt. Vi tolkar det som att det glapp som finns mellan lärare och föräldrar när det gäller IUP beror på bristande kommunikation parterna emellan. Det är viktigt att lärarna använder ett språk som både elever och föräldrar kan ta till sig när de arbetar med IUP, eftersom det annars lätt kan bli missförstånd och viktig information går förlorad (Skolverket 2005).

En förutsättning för att kunna bedöma elevens kunskaper och utveckling är att målen är kända för dem som deltar i utvecklingssamtalet. Eleven och vårdnadshavaren ska ha fått sådan information och möjlighet att förbereda sig att de kan ta aktiv del i utvecklingssamtalet. Utvecklingssamtalet ska vara ett samtal mellan jämlika parter som lyssnar på varandras uppfattningar och synpunkter. (Skolverket 2005, s.11)

Eleverna på de båda skolorna är engagerade i utformandet av sin IUP och det visar sig genom att deras intresse för att arbeta med sina mål ökar steg för steg. Det som lärarna på de båda skolorna skriver är att eleverna kan ha svårt att koppla sina egna mål till strävansmålen i läroplanen. Vår tolkning är att detta kan bero på att eleverna inte har den

mognad som krävs för att förstå sambandet mellan dessa två. Detta kan kopplas till det kognitivistiska perspektivet. Dewey (Kroksmark 2003) skriver att eleven måste ha nått en viss mognad för att kunna lära sig något nytt och förena den nya kunskapen med den kunskap de har sedan innan. Lärare från de båda skolorna skriver också att eleverna arbetar med sin IUP dagligen och att de är delaktiga i arbetet med sin IUP både genom utformning av mål samt genom att de är med och bestämmer vilka mål de ska arbeta med.

Båda skolorna har speciella tillfällen när de endast arbetar med de mål eleverna har i IUP. Myrängsskolan kallar dessa lektioner för ”måltider” medan Träskbergsskolan inte har något speciellt namn på dessa tillfällen. Båda skolorna påpekar också att dessa ”måltider” förekommer dagligen i verksamheten. I Anette Henningsons studie, *IUP i skolan* (Henningson 2006), skriver hon att en av de lärare som blev intervjuade berättade att eleverna tyckte att det var mycket roligare att arbeta med sina mål än att jobba med annat, fastän det innebar samma saker. Detta har vi även sett på vår VFU där eleverna anser att det är roligare att arbeta på ”måltiderna” än på de vanliga lektionspassen. Det tror Henningson (2006) har att göra med att eleverna känner att de har större inflytande på dessa lektioner än andra.

Eleven ska få möjligheter att ta initiativ och ansvar. De ska ges förutsättningar för att utveckla sin förmåga att arbeta självständigt och lösa problem. (Lpo 94 2006, s.6)

Vår tolkning är att detta också kan bero på att elevernas kunskap om kopplingen mellan det dagliga arbetet eleverna gör i skolan och IUP är bristfällig. De kan inte se att de hela tiden arbetar mot sina mål, oavsett vad de arbetar med. Vi anser att det kanske inte bör vara olika namn på de olika arbetspassen i skolan eftersom eleverna då tror att det är skillnad när de arbetar med ”arbetspass” och ”måltider”. Vi tror att detta kan motverka den helhetssyn de flesta skolor har på lärande då eleverna inte kan se helheten i sitt skolarbete. Lärarna på de båda skolorna skriver också att det är viktigt att eleverna får en medvetenhet om sitt eget lärande vilket de tror kan möjliggöras med en väl fungerande IUP.

Lärarna på de båda skolorna anser att en väl fungerande IUP bör innehålla tydliga utvärderingsbara mål som kopplas till strävansmålen. Myrängsskolans lärare anser dessutom att det är viktigt att inte bara fokusera på de tre kärnämnen svenska, engelska och matematik eftersom de anser att alla ämnen ska ingå i IUP. Detta skiljer sig från lärarna på Träskbergsskolan som anser att det är de tre kärnämnen som är de viktigaste och bör vara det som är i fokus. De säger dock att om eleverna själva kommer med förslag på mål i andra ämnen tas dessa med i IUP. I *Allmänna råden* (Skolverket 2005) kan det läsas att:

Den individuella utvecklingsplanen bör innehålla både kortsiktiga och långsiktiga mål. Samtidigt som konkreta och kortsiktiga delmål formuleras, får målen att sträva mot inte tappas ur sikte. /.../En prioritering och begränsning av antalet mål ger eleven större möjlighet till framgång än om utvecklingsplanen omfattar en stor mängd mål. (Skolverket 2005, s.14-15)

Vi anser att det kan förekomma missuppfattningar när det gäller tolkningen av de allmänna råden. Eftersom det skrivs att en prioritering och begränsning ska göras angående antal mål som ska finnas i IUP, tror vi möjligen att Träskbergsskolans lärare därför valt att fokusera på de så kallade kärnämnen. Myrängsskolans lärare har däremot valt att ha med alla ämnen i IUP men att de fokuserar på olika ämnen beroende på vad eleven behöver.

Även om vi inte explicit har någon frågeställning som behandlar vilka lärandeteorier de två skolorna arbetar efter, tolkar vi det som att vi kan se drag av dessa i de svar vi fått på vår enkätundersökning. Vår tolkning är att det perspektiv som framkommer mest tydligt är det sociokulturella perspektivet när det gäller arbetet med IUP. Lärarna har angett att det är viktigt att eleverna, när de arbetar med sin IUP, arbetar både individuellt och tillsammans med varandra. Detta kan vi koppla till Vygotskys *närmaste utvecklingszon* där han påpekar att eleverna kan, med hjälp av en mer kompetent annan, komma vidare i sin utveckling och sitt lärande (Kroksmark 2003). Även det kognitivistiska perspektivet finns i deras arbetssätt med IUP där de arbetar efter att varje elevs behov ska tillgodoses och elevernas tidigare erfarenheter tillvaratas. De arbetar även mycket efter att eleverna ska få använda sina kunskaper i vardagen vilket Dewey benämnde som *learning by doing*.

Sammanfattningsvis tolkar vi det som att lärarna på de båda skolorna har ett relativt lika arbetssätt. Vi tycker inte vi kan se att de har några större skillnader i vare sig hur de arbetar, deras synsätt eller kontakt med föräldrar vilket vi tycker framgår av vår diskussion ovan. Vi tolkar det också som att vi sett att de två skolor vi undersökt väl känner till vad som skrivs i styrdokumentet om IUP och försöker anpassa undervisning och upprättandet av IUP till dessa.

Föräldrar

Vid analysen framkommer att det finns klara begränsningar i föräldrarnas kunskaper om IUP både på Träskbergsskolan och på Myrängsskolan. Föräldrar från båda skolorna har uttryckt att den information de får angående deras barns IUP begränsar sig till utvecklingssamtal samt föräldramöten. Det är inte ens alla föräldrar som är medvetna om att deras barn har en IUP. Detta är inte förenligt med det Skolverket (2005) skriver om IUP och lärarnas ansvar. Där kan det läsas att det är lärarens ansvar att informera eleven och vårdnadshavaren samt att öka delaktigheten i den individuella planeringen.

Läraren ansvarar för att utvecklingsplanen tas fram i samverkan med elev och vårdnadshavare. (Skolverket 2005, s.13)

Det finns dock några föräldrar som har relativt goda kunskaper om IUP. På båda skolorna finns det både föräldrar som inte har några kunskaper alls om IUP samtidigt som det finns föräldrar som har goda kunskaper om IUP. Vad kan detta bero på? Det finns ingen möjlighet för oss att besvara detta. För att kunna hitta orsaken till det skulle vi behöva göra ytterligare undersökningar, vilka även skulle behöva innefatta intervjuer med föräldrarna på dessa skolor. Vi vill inte heller spekulera i orsaken då det inte går att dra

några slutsatser utifrån det begränsade material vi har fått in genom vår enkätundersökning.

Föräldrarna på både Träskbergsskolan och Myrbergsskolan uttrycker också att den information om hur skolan arbetar med de individuella utvecklingsplanerna i den dagliga verksamheten begränsar sig till att eleverna sätter upp mål som de ska följa.

Vi kan läsa i Lpo 94 (2006) att:

Läraren skall:
Samverka med och fortlopande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. (Skolverket 2006, s.14)

Vår tolkning av de enkätsvar vi fått in av föräldrarna som medverkat i vår undersökning är att så inte sker, då majoriteten av föräldrarna har bristande kunskaper om vad som sker i den dagliga verksamheten i skolan.

Vår tolkning är att det genomgående i de svar vi fått på frågan om hur föräldrarna har varit delaktiga i utformningen av sitt barns IUP är att detta endast sker under utvecklingssamtalen. Det är också då föräldrarna anser att deras barn får vara med i utformningen av sin IUP. En fundering vi har är om barnen inte berättar om det arbete de gör med IUP i skolan eller om eleverna helt enkelt inte är medvetna om att de är med i utformandet av sitt eget arbete. Vi tror att lärarna måste bli mer tydliga i sin kommunikation med barnen för att medvetenhetsgöra dem om vad det är de arbetar med. Att de faktiskt är med och bestämmer över sitt lärande vilket de idag inte verkar vara medvetna om. Vi tror att detta krävs för att:

...eleverna ska kunna utveckla förmågan att själva bedöma sina resultat och ställa egna och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna. (Lpo 94 2006, s.16)

Eftersom föräldrarnas svar var begränsade i omfång är det svårt att analysera deras svar i någon vidare utsträckning. Vi kan dock se att de båda skolornas föräldrar också har liknande erfarenheter både vad gäller den information de fått angående IUP och hur elev och vårdnadshavare varit delaktiga i utformningen av densamma.

8 Slutdiskussion

Vi vill i den här avslutande diskussionen knyta ihop det vi tidigare kommit fram till i vår undersökning och tydliggöra svaren på våra frågor. Vi anser att vår undersökning har uppfyllt det syfte och de frågeställningar vi hade. Vi kan inte ge några svar som gäller generellt eftersom vår undersökning är allt för begränsad, men kan ändå ge en bild av hur IUP används och fungerar på de två skolor vi valt att undersöka. Däremot kan vi se paralleller mellan vår undersökning och Anette Henningsons studie (2006) som är utförd

i en annan del av landet än där vår undersökning är utförd. Vår tolkning är att lärarna i de båda undersökningarna har liknande erfarenheter angående IUP-arbetet. Skillnaden ligger i att de lärare hon intervjuat känner att de inte har tillräckliga kunskaper inom ämnet. Detta tror vi kan bero på att hon genomförde sin undersökning strax efter det att lagen om IUP kom.

Vi anser att vi har fått en god bild av hur lärarna arbetar med IUP i praktiken genom de svar vi fått på vår enkätundersökning. Lärarnas svar har visat på att de arbetar på ett relativt liknande sätt vad gäller IUP. De anser sig ha fått god information om IUP innan lagen om IUP trädde i kraft 1 januari, 2006. De tycker att den information Skolverket och Myndigheten för skolutveckling skickade ut var bra, men de saknar riktlinjer för hur IUP ska utformas. Detta är ett problem vi har uppmärksammat under vår undersökning. Avsaknaden av en generell mall för hur IUP skall utformas anser vi kan innebära att lärarna inte är riktigt säkra på hur de ska utforma IUP på sin skola. Det kan i sin tur leda till de brister i kommunikationen mellan lärare, elev och föräldrar som vi sett prov på i vår undersökning. Om lärarna inte känner sig säkra på hur de ska arbeta med IUP blir det också problem när de ska informera föräldrar och elever om arbetet. Detta kan innebära att det blir en viss osäkerhet hos alla inblandade parter om vad som gäller. IUP blir då inte den form av tydliggörande dokumentation som de *Allmänna råden* föreskriver att den ska vara (Skolverket 2005).

Detta visar sig bland annat i vilka kunskaper de föräldrar som besvarat enkäten har om IUP. Eftersom vi kände till att dessa båda skolar arbetat med IUP under en längre tid var vår uppfattning att föräldrarna var väl insatta i arbetet, vilket visade sig vara felaktigt. Föräldrarnas kunskap om IUP-arbetet var enligt dem själva begränsade till att gälla vad de fick reda på av lärarna under utvecklingssamtalen. Det är enligt oss inte på långa vägar tillräckligt med tanke på att IUP ska utformas för att gälla hela terminen. De mål som finns i IUP bör och ska kontinuerligt revideras under terminens gång. Eftersom det är lärare, elev och föräldrar som ska utforma denna tillsammans krävs att föräldrar och elever fått adekvat information för att vara kapabla att klara detta. I nuläget är föräldrar och elever endast delaktiga vad gäller upprättandet av nya mål i IUP enligt dem själva. Vi tror att om föräldrarna hade fått en folder med information om de mål som finns i läroplanen och en översikt över hur skolan arbetar med IUP, hade föräldrarnas involvering i elevernas skolarbete kunnat öka (Lpo 94 2006).

Lärarna i vår enkätstudie uttrycker att eleverna är väldigt medvetna om vad det är de bör göra i skolan men är tyvärr inte lika medvetna om varför de gör det. Att eleverna tycker att det är roligare att jobba med måltiderna istället för att jobba med de "vanliga" ämnena tycker vi talar ett ganska tydligt språk. Lärarna måste bli bättre på att göra eleverna mer medvetna om sitt eget lärande och varför de ska göra det som de gör. Vi tror att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna kan främja det arbetet på ett väldigt positivt sätt eftersom IUP kan synliggöra elevens lärande för dem själva på ett tydligt sätt, vilket även Anette Henningson (2006) påpekar i sin studie.

Vi har sett när vi gjort vår undersökning att det finns områden som fungerar bra vad gäller utformningen av IUP men det finns också områden som fungerar sämre.

Informationen från myndigheter har varit bra men det har uttryckts att det saknas en mall som gäller för alla skolor. Brist på kommunikation är också påtaglig i vår undersökning där lärare anser sig ha informerat medan föräldrar inte anser sig ha fått någon direkt information.

Vi tror att andra lärarstudenter, lärare samt föräldrar kan få ut mycket av att läsa vår undersökning för att få en större förståelse för varandra och vari kommunikationen brister.

En fråga vi hade i inledningen var om samtalet vid utvecklingssamtalen låg till grund för de individuella utvecklingsplanerna och att lärare, elev och föräldrar tillsammans skrev dessa, eller om det var läraren som skrev IUP och informerar om denna vid utvecklingssamtalet. Enligt vår tolkning av svaren på enkäterna är föräldrarna lite involverade i upprättandet av IUP vilket innebär att det i slutänden är läraren som skriver IUP och informerar föräldrar och elev om innehållet vid utvecklingssamtalet.

8.1 Pedagogiska konsekvenser

Under arbetets gång har vi fått mer insikt i hur de individuella utvecklingsplanerna är tänkta att fungera. Vi har också sett de svårigheter lärarna ser med att implementera IUP i sin dagliga verksamhet. Även om informationen om IUP har varit relativt bra har de inte fått information om hur den ska användas i verksamheten. Detta har medfört att IUP kan se väldigt olika ut på olika skolor. Vi tror att om regeringen hade utformat en grund för hur IUP skall användas och lärarna hade fått fortbildning inom området hade det inte varit så svårt för dem att leva upp till de krav som nu ställs. Det hade då varit lättare för lärarna att komma igång med IUP-arbetet. Som det är nu är bilden av vad IUP är ganska diffus för både lärare, elever och föräldrar vilket innebär att det kräver mycket arbete av lärarna, både för att komma igång med arbetet och för att informera föräldrar om IUP.

Införandet av de individuella utvecklingsplanerna i skolan har medfört att lärarna måste vara väl förberedda inför utvecklingssamtalen för att kunna tillgodose de krav som ställs på dem angående ökad dokumentation. Detta framgår även i Anette Henningsons studie (2006) där lärarna framför att det största hindret de ser med implementeringen av IUP är just detta. Det är väldigt viktigt att utvecklingssamtalen blir ett möte mellan lärare, elev och förälder för att det ska kunna bli ett givande samtal för alla inblandade. Innehållet i ett utvecklingssamtal styrs naturligtvis av vad de inblandade vill uppnå med samtalet, men det ska klart framgå hur eleven förhåller sig till målen, det vill säga om eleven uppnår de fastställda målen eller ej. Detta kräver att läraren har tillräcklig dokumentation för att kunna tillstyrka det som sägs under samtalet. Lärarna kan uppleva dokumentationen som tidskrävande och det finns risk för att vissa elevers individuella utvecklingsplaner endast aktualiseras vid utvecklingssamtalet. Skolan måste därför försöka hitta ett arbetssätt som gör att de individuella utvecklingsplanerna blir en del i den dagliga verksamheten och inte en pappersprodukt som endast tas fram vid utvecklingssamtal.

Vår tolkning är att lärarnas brist på fortbildning kan ge konsekvenser på flera olika nivåer; *elevnivå*, *föräldranivå* och *organisationsnivå*. På vilket sätt detta kan ske ska vi försöka ge en bild av nedan.

Om lärarna inte har kunskap om IUP och hur den är tänkt att fungera i verksamheten, kan de pedagogiska konsekvenserna för eleverna bli att de inte får tillräcklig kunskap om vad IUP innebär och hur den ska användas. Det i sin tur kan leda till att de inte heller får information om hur de ska göra för att nå de mål som finns i kursplaner och läroplaner. Om lärarna har bättre kunskap om IUP kan den istället användas som det verktyg det är tänkt att vara.

Lärarens kunskapsnivå om IUP kan även ge konsekvenser för föräldrarna. Om läraren inte kan förklara för föräldrarna vad IUP innebär kan föräldrarna inte heller vara ett stöd för barnen att nå de mål som finns uppsatta i den. Föräldrarna kan inte heller vara med att utforma IUP vid utvecklingssamtalet och blir istället en passiv bisittare som bara tar emot den information läraren ger. Om föräldrarna är välinformerade och väl förberedda för utvecklingssamtalet blir det istället en naturlig dialog där alla parter är delaktiga.

På organisationsnivå kan lärarnas okunskap om IUP också få konsekvenser genom att många elever går ut skolan med ofullständiga betyg och därmed inte kan fortsätta sina studier och vidareutbilda sig. Men genom lärarnas kunskap kan de öka måluppfyllelsen i skolan precis som det är tänkt att IUP ska fungera.

Vi kan genom detta komma till slutsatsen att lärarnas kompetens om IUP kan få konsekvenser på flera olika nivåer och att det därför är viktigt att lärarna får möjlighet att öka denna. På vilket sätt detta ska ske är vi inte kompetenta nog att avgöra. Men det finns det förhoppningsvis andra som är. Vi hoppas att vårt arbete kan komma till nytta för andra lärarstudenter, verksamma lärare och andra som på något sätt har intresse utav IUP.

8.2 Metoddiskussion

De tillvägagångssätt vi har använt i vår undersökning och skriver om i detta kapitel rekommenderas av Stukát (2005) samt Johansson & Svedner (2004).

Vårt huvudsyfte med arbetet var att undersöka vilken kunskap föräldrarna har om IUP och hur lärarna arbetar med IUP i praktiken. Vi valde därför att göra en enkätundersökning då vi ansåg att detta var ett metodval som passade till vårt syfte. Vi ansåg att vi genom enkätfrågorna kunde få svar från fler människor än vi skulle ha fått med intervjuer, under den begränsade tid vi har haft till vårt förfogande.

De frågor som fanns med i enkäten valdes ut efter noggrant genomtänkande av oss. Vi valde att ha relativt öppna frågor eftersom sådana frågor inte på förhand är begränsade, vilket gör att den tillfrågade har möjlighet att utveckla och anpassa sitt svar. Vi skickade ut frågorna till en testgrupp bestående av tre lärare och fem föräldrar som ej skulle vara med och besvara den slutgiltiga enkäten. Testgruppen besvarade frågorna och gav oss

synpunkter på dessa. Med hjälp av de svar vi fick in korrigerade vi de frågor som var tvetydiga och svåra att besvara.

Eftersom vi valde att göra enkätundersökningen på två skolor vi kände till sedan tidigare var vi relativt säkra på att vi skulle få in ganska många och utförliga svar, vilket inte visade sig stämma. Andelen svarande var ganska låg när det gäller föräldrarna och anledningen till detta tror vi är att vi hade skrivit ganska många frågor och att de trodde att det skulle ta lång tid att besvara dem. Möjligheten finns också att de inte tyckte att de hade tillräckligt med kunskap om IUP för att kunna besvara enkäteten.

I de enkäter vi fick in var frågorna utförligt besvarade av lärarna men inte fullt lika omfattande när det gällde föräldrarnas svar. På vissa frågor hade föräldrarna endast svarat ja eller nej. Detta tror vi kan bero på att föräldrarna inte anser sig ha tillräckligt med kunskap om IUP. Vi kunde därigenom se att en nackdel med att göra en enkätundersökning var att vi ej kunde ställa följdfrågor och på så sätt få utförligare svar på de frågor vi skulle vilja veta mer om. Svaren kan därmed bli ganska magra och intetsägande. Vi hade möjligen kunnat ha haft en uppföljande intervju, men då hade de som besvarade enkäten ej kunnat vara anonyma, vilket vi ansåg var viktigt för att få uppriktiga svar på frågorna.

Vid analysen av lärarnas enkätsvar kunde vi se att vissa begrepp som vi väl känner igen efter att ha studerat IUP-litteratur under detta arbete, användes frekvent. Vi tror att lärarnas medvetenhet om att deras svar skulle ingå i en studie möjligen medförde att de ville svara mer ”rätt”.

Vi är medvetna om att frågorna hade kunnat formuleras annorlunda i enkäten och på så sätt resulterat i andra svar. Men vi anser att de frågor vi till slut valde att skicka ut, väl besvarar vårt syfte och vår frågeställning. Frågornas svar kan direkt relateras till de frågeställningar vi hade.

Vi är också medvetna om att vi inte kan få något generaliserbart resultat av denna enkätundersökning eftersom den baseras på alldeles för få enkätsvar, men detta var inte heller vårt syfte med uppsatsen. Reliabiliteten är i denna undersökning relativt låg eftersom vi endast har undersökt två skolor vilket inte kan ge något tillförlitligt resultat men ändå ge en bild av just dessa två skolor.

Vi tycker att validiteten i denna undersökning är bra eftersom de enkäter vi skickade ut gav oss bra svar på de frågeställningar vi hade. Den brister dock i att vi inte fått så utförliga svar som vi hade önskat för att få en ännu bättre bild av hur IUP används av lärarna och vad föräldrarna vet om IUP.

8.3 Förslag på vidare forskning

Vi tycker att det har varit mycket intressant att göra detta arbete och vi har lärt oss mycket som vi kommer att ha nytta av i vår framtida profession som lärare. Ellmin (2006) skriver i boken *Rätt dos för lärande* att det är viktigt att IUP inte blir ett dokument som bara tas fram ibland utan att det måste vara en del av arbetet i vardagen. Vi upplever att så ännu inte är fallet i de skolor vi har besökt. Det skulle därför vara intressant att fortsätta forskningen genom att undersöka samma skolor igen om några år för att se hur/om synen på IUP-arbetet har förändrats. Det hade även varit intressant att se om föräldrarnas kunskap om IUP ökar när lärarnas säkerhet om hur arbetet med IUP ska fungera, har blivit bättre i och med ökad erfarenhet.

Några frågeställningar inom detta ämne hade kunnat vara:

- Hur har arbetet med IUP förändrats från det att den förra undersökningen gjordes?
- Har föräldrarnas kunskap om IUP ökat sedan förra undersökningen?

Referenser

Ahlstrand, Elisabeth (2003), "Kulturer möts och påverkas" I: Axell, Elin & Bengtsson, Jeanette (2006), "Ja, jag vet inte... metoder... det bara sitter i kroppen" En studie om hur sex lärare arbetar med läs- och skrivinläring. s. 11

Borås stad. Hämtad 070513

<http://www.boras.se/utbildning/utbildningsbandken/atgardsprogram.4.633e5e10039748abd7fff144477.html>

Didaktik Centrum AB & Fridaskolan AB (oktober,2005), *Inblicken-special Mötesplats Göteborg*. Vänersborg: DidaktikCentrum.

Ds 2001: 19. *Elevens framgång-Skolans ansvar*. Stockholm: Fritzes.

Dysthe, Olga & Igland, Mari-Ann (2003), *Vygotskij och sociokulturell teori*. I: Dysthe, Olga (red.) *Dialog, samspel och lärande*. (s.75-94) Lund: Studentlitteratur.

Elfström, Ingela. (2005). *Varför individuella utvecklingsplaner*. Stockholm: Institutionen för individ, omvärld och lärande. Lärarhögskolan i Stockholm.

Ellmin, Roger (1999). *Portfolio. Sätt att tänka och lära*. I: Wennbo, Karin (2004). *Individuella utvecklingsplaner-ett led i en önskvärd pedagogisk utveckling?* Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik.

Ellmin, Roger (2006). *Rätt dos för lärande*. Malmö: Gleerups utbildning AB. Grundskoleförordningen (SFS 1994:1194).

Henningson, Anette (2006). Karlstad. Hämtad 070515

www.diva-portal.org/kau/abstract.xsql?dbid=314

Hensvold, Inger (2006). *Elevaktiva arbetsmodeller och lärande i grundskolan en kunskapsöversikt*. Kalmar:Lenanders grafiska AB.

Johansson Bo & Svedner Per Olof (2004). *Examensarbete i lärarutbildningen*. Uppsala: Kunskapsförlaget.

Kroksmark, Tomas (red) (2003). *Den tidlösa pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.

Learn Tech, 2005 Hämtad 070409

http://www.learntech.se/html/resurser/nyhtesbrev_05.htm

Lpo 94 (2006). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*. Ödeshög: Fritzes. Texten i Lpo 94 är baserad på SKOLFS 1994:1 Ändringar införda t.o.m. SKOLFS 2006:23.

Moreau, Helena, Wretman, Steve & Fortbildning AB (2006). *Individuella utvecklingsplaner utifrån utvecklingssamtal & portfolio*. Hässleholm: Exakta AB.

Nationalencyklopedins nätupplaga. www.ne.se. Sökord: *Teori*. Hämtad 070505

Skolledaren online, Tema utveckla skolan (2005) Hämtad 070417
www.skolutveckling.se/skolnet/skolledare/pdf/iup_intervju_aogren.pdf

Skolverket. (2002), *Att utvärdera skolan*. Stockholm: Liber.

Skolverket (2003), *Nationella utvärderingen för grundskolan*. Hämtad 070404
www.skolverket.se/content/1/c4/23/08/antologi.pdf

Skolverket (2005). *Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen*. Stockholm: Fritzes

Skr 1998/99:121, *Utvecklingsplan för förskola, skola och vuxenutbildning- samverkan ansvar och utveckling*. I: Skolverket, *Elevens framgång-skolans ansvar* (s. 1) Stockholm: Fritzes.

SOU 1961:30, I: Ellmin 2006. *Rätt dos för lärande* (s. 26). Malmö: Gleerups utbildning AB.

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Trost, Jan (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (1999). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. ISBN: 91-7307-008-4. Hämtad 070510
<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>

Wennbo, Karin (2004). *Individuella utvecklingsplaner-ett led i en önskvärd pedagogisk utveckling?* Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik.

Wikipedia, behaviorism, Hämtad 070521
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Behaviorism>

Bilagor

Bilaga 1-Intervjufrågor Anette Henningson

Intervjufrågor till lärare

1. Vilken information har du fått om införandet av IUP från 1/1 2006?
2. Av vem/vilka fick du information?
3. Varför ska man ha IUP?
4. Vilka möjligheter ser du med IUP?
5. Vilka hinder ser du med IUP?
6. Hur tycker du att IUP påverkar det vardagliga arbetet i skolan?
7. Hur använder du dig av IUP på din skola?
8. Har ni någon gemensam syn på hur man kan jobba med IUP?
I arbetslaget, på skolan, i kommunen?

Bilaga 2-Missivbrev

Till berörda lärare och föräldrar

Vi är två lärarstudenter, Asha Karlsson och Anna Lundebring, som läser vår sista termin på lärarprogramet på Göteborgs universitet och nu skriver vårt examensarbete. Vi har valt att skriva denna om individuella utvecklingsplaner (IUP) och behöver därför er hjälp med detta.

Syftet med individuella utvecklingsplaner är att följa och stödja varje enskilds elevs utveckling och att föra en tydlig dialog med eleven och hemmen om resultaten och insatserna för den följande utvecklingen. Målet är att skolan ska se elevernas utvecklingsmöjligheter och öka passformen mellan elev och skolmiljö, då förutsättningar för utveckling ligger både hos eleven själv och hos det sociala system som skolan utgör. Elevens utveckling mot de nationella målen för utbildningen ska stå i fokus.

Syftet med vår uppsats är att undersöka hur lärare arbetar med IUP i praktiken i förhållande till styrdokumentet. Ett ytterligare syfte är att undersöka vilken kunskap föräldrar har om IUP.

För att vi ska kunna besvara dessa frågeställningar skulle vi bli väldigt tacksamma om ni tar er tid att besvara nedanstående frågor. Svaren på frågorna kommer senare att sammanställas av oss för publicering i vårt examensarbete.

Undersökningen kommer att vara helt anonym vilket innebär att ingen förutom vi kommer att ta del av svaren innan de sammanställs. Det kommer inte att vara möjligt att identifiera vilken skola vi har undersökt.

Med vänliga hälsningar

Asha Karlsson & Anna Lundebring

Bilaga 3-Enkätfrågor till Lärare

Frågor:

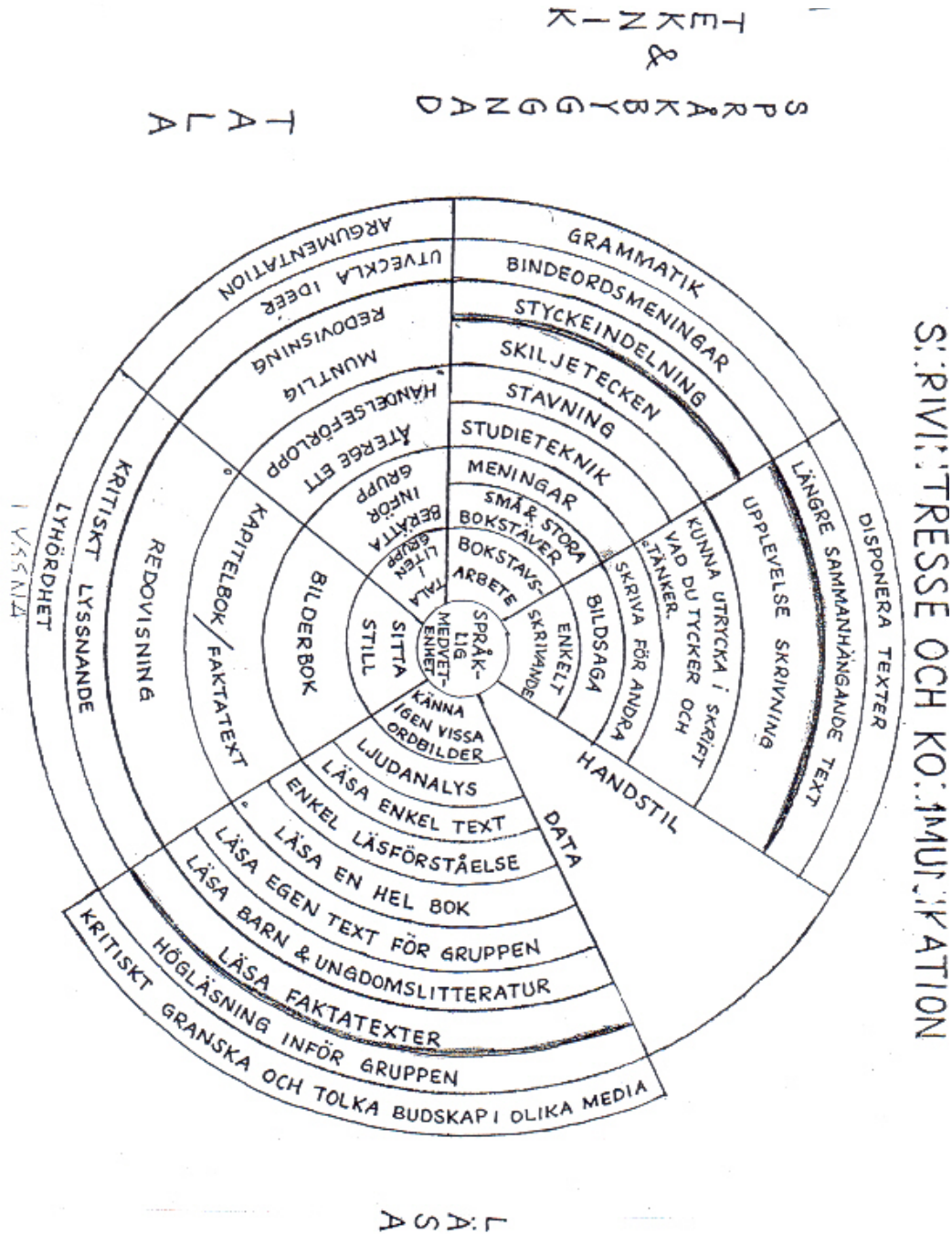
- 1. Vilken information anser du att du har erhållit angående IUP och hur du ska arbeta med detta?**
- 2. Har arbetslaget/skolan en gemensam syn på arbetet med IUP?**
- 3. Hur har ni utformat er IUP och vem/vilka deltog i arbetet av utformningen?**
- 4. Beskriv hur du arbetar med IUP i din klass.**
- 5. Hur ser du på föräldrarnas roll i arbetet med IUP?**
- 6. Hur ser du på elevernas roll i arbetet med IUP?**
- 7. Vad anser du vara en väl fungerande IUP?**
- 8. Övrigt:**

Bilaga 4-Enkätfrågor till föräldrar

Frågor:

- 1. Har ditt/dina barn en Individuell utvecklingsplan?**
- 2. Hur väl känner du till de Individuella utvecklingsplanerna och från var har du fått den informationen?**
- 3. Vad känner du till om den individuella utvecklingsplanen?**
- 4. Vet du hur skolan arbetar med IUP? Om Ja, beskriv hur.**
- 5. På vilket sätt har du varit delaktig i ditt/dina barns IUP?**
- 6. På vilket sätt har ditt barn varit delaktig i utformningen av sin IUP?**
- 7. Övrigt:**

Bilaga 5 – Snurra (skola 1)

Bilaga 6 – IUP-blankett (skola 1)

Individuell utvecklingsplan för:

Långsiktiga mål	Delmål	Hur når vi målen?	Ansvarig	Utvärdering
Kunskapsmål				
Sociala mål				

Datum:

Närvarande:

Förberedelser inför ”Elevledda utvecklingssamtal” i svenska

Skriva

1. Titta i din forskarbok och/eller tidningsbok.
Hur tycker du att din skrivning har utvecklats
vad gäller:
mellanrum mellan orden
Små-stora bokstäver
Punkt-storbokstav
Dubbelteckning
Ljudstridig stavning
Styckeindelning
Tankekarta
Målande (beskrivande) ord och uttryck
Att komma igång med en skrivuppgift

Ta fram något bevis.
2. Vad behöver du träna mer på när det gäller att skriva?
3. Skriv nya mål med hjälp av de gamla målen, snurra
och portfolio
4. Hur skall du nå dina nya mål?

Läsa

1. Lyssna på ditt band
2. Hur tycker du att din läsning har utvecklats
3. Vilka böcker läser du hemma och i skolan? (poesi, fakta, skönlitteratur, sagor, serie, dagstidningar)
4. Hinner du med att läsa och förstå textremsan på TV
5. Vad behöver du träna mer på vad gäller din läsning?
6. Skriv nya mål med hjälp av de gamla målen, snurra och portfolio
7. Hur ska du nå dina nya mål?

Att vara elev

1. Beskriv hur du är som elev. Jobbar du för att du vill lära dig nya saker eller jobbar du för att du måste?
2. Beskriv hur du är mot andra lärare än din egen.
3. Vad är det som är annorlunda?
4. Hur klarar du det?
5. Tycker du att du måste träna mer på att möta olika vuxna?

Bilaga 8 -. IUP-blankett (skola 2)

Individuell Utvecklingsplan för:	
Datum:	
Mina starka sidor:	
Jag behöver utveckla:	
Dina starka sidor: (läraren tycker)	
Utveckling: (lärarens förslag)	
Kunskapsmål:	
Socialt mål:	
Studieförmåga:	

Hur gör vi?

Jag tänker göra på följande sätt:

Socialt mål:	
Studieförmåga:	
Föräldrarnas åtagande:	
Skolans åtagande:	

Underskrift:

Läraren:..... Förälder: .....

Eleven : .....

Bilaga 9-Frågor till självvärdering inför utvecklingssamtal(skola 2)

Utvärdering!

Raster

Vad brukar du göra?

Vem brukar du leka med?

Bamba

Vad tycker du om maten?

Är det tillräckligt med tid?

Läxor

Varför har man läxor?

Är det viktigt att göra sina läxor?

Brukar någon hjälpa dig?

Hur går det till när du gör läxan?

Vad tycker du är bra att ha i läxa?

Studieförmåga

Tar du vara på lektionstiden?

Tar du egna initiativ?

Börjar du arbeta genast?

Sysslar du med andra saker på lektionstid?

Eftertanke

Varför skriver vi eftertanke?

Läser dina föräldrar den?

Utvärdering av skolämnena

Svenska: Hur tycker du att det går att läsa/skriva? Vad behöver du bli bättre på?

Engelska: Hur tycker du att det går att läsa/skriva/prata? Vad behöver du bli bättre på?

Matematik: Hur tycker du det är att arbeta med matteboken?

Musik: Vad har du lärt dig?

Idrott: Vad tycker du om idrotten?